

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра митної справи та товарознавства

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Митно-логістичні послуги в Україні: стан та перспективи розвитку»

Здобувача вищої освіти 6 курсу,
МММ- 23-1 групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»
ОПП «Менеджмент митної справи»

підпис здобувача вищої
освіти

Сапельніков Ілля
Ігорович

Науковий керівник
науковий ступінь вчене звання

підпис керівника

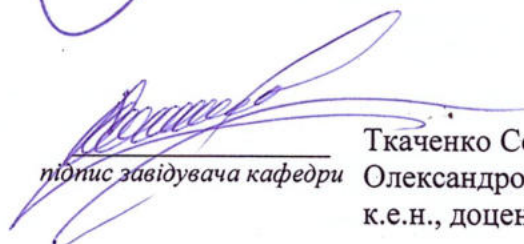
Мельник Олена
Володимирівна,
к.е.н., доц.

Гарант освітньої програми
науковий ступінь вчене звання

підпис керівника

Гребельник Олександр
Петрович, д.е.н., проф.

Допущено до захисту за рішенням
кафедри митної справи та
товарознавства
протокол від 17.01.2025 № 12

підпис завідувача кафедри

Ткаченко Сергій
Олександрович,
к.е.н., доцент.

Ірпінь 2025

Реєстрація № 11 16.01.2025
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

До захисту
(до захисту, на доопрацювання)

(дата)

Врмш
(підпис)

Результат попереднього захисту

(оцінка)

(дата)

(підпис)

Результат захисту

3 (задовільно) 12.02.2025
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії:

[підпис]
(підпис)

Литвишко О.І.
(ініціали, прізвище)

Члени комісії:

[підпис]
(підпис)
[підпис]
(підпис)
[підпис]
(підпис)

Чубовська О.А.
(ініціали, прізвище)

Григорук С.О.
(ініціали, прізвище)

Мчеджидзе Т.В.
(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
------------------	-------------------------	--------------------------	----------	---

ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ

1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 20			
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10			
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5			
4. Рецензент	від 0 до 5			
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 40			

ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ

1. Доповідь	від 0 до 15			
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 10			
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25			
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10			
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 60			
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	55		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
55	E	3 (задовільно)	12.02.2020	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра митної справи та товарознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри митної справи та товарознавства

А.І. Зубрицький

«04» лютого 2024 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу

Сапельнікова Іллі Ігоровича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Митно-логістичні послуги в Україні: стан та перспективи розвитку»

Затверджена наказом ректора від «27» грудня 2023 №1742

2. Строк здачі закінченої роботи 27.12.2024 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи вивчення митно-логістичних послуг в Україні для виявлення основних проблем та перспектив їх розвитку в умовах глобальної інтеграції.

Предмет дослідження управління митно-логістичними послугами, їх правові, інфраструктурні та цифрові аспекти, а також вплив на ефективність зовнішньоекономічної діяльності України.

4. Перелік графічного матеріалу порівняльний аналіз основних категорій митної статистики, динаміка показників переміщення через митний кордон України товарів та транспортних засобів, аналіз сумарного обсягу імпорту та експорту у розрізі товарних позицій, графік фінансових показників логістичного оператора.

5. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

У розділі 1 дослідити теоретичні основи митно-логістичних послуг та їх місце в економіці України, визначити види та класифікацію митно-логістичних

послуг, охарактеризувати функції та значення митно-логістичних послуг в економіці України.

У розділі 2 проаналізувати сучасний стан митно-логістичних послуг в Україні, оцінити логістичну інфраструктуру та її відповідність міжнародним стандартам, дослідити практичний досвід надання митно-логістичних послуг на прикладі конкретного підприємства.

У розділі 3 вивчити міжнародний досвід у митно-логістичній сфері, спрогнозувати тенденції розвитку митно-логістичного ринку, розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення митно-логістичних послуг в Україні з урахуванням європейських стандартів.

6. Календарний план виконання роботи

№	Назва етапів кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел, постановка проблеми та складання плану роботи	25.09.2023	25.09.2023
2	Вибір та вивчення навчальної, наукової та методичної літератури за темою	02.11.2023	02.11.2023
3	Видача завдання науковим керівником	04.02.2024	04.02.2024
4	Підготовка першого розділу роботи та подання її науковому керівнику	06.05.2024	06.05.2024
5	Підготовка другого розділу роботи та подання її науковому керівнику	02.09.2024	02.09.2024
6	Підготовка третього розділу роботи та подання її науковому керівнику	03.10.2024	03.10.2024
7	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	23.11.2024	23.11.2024
8	Подання роботи для перевірки на наявність плагіату	02.12.2024	02.12.2024
9	Попередній захист роботи	21.12.2024	21.12.2024
10	Отримання відгуку керівника роботи	15.01.2025	15.01.2025
11	Допуск роботи зав. кафедрою до захисту	24.01.2025	24.01.2025
12	Отримання зовнішньої рецензії	31.01.2025	31.01.2025
13	Захист роботи	12.02.2025	12.02.2025

Дата видачі завдання «04» лютого 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи

Мельник О.В.

Гарант освітньо-професійної програми

Гребельник О.П.

Завдання до виконання отримав
здобувач вищої освіти

Сапельніков І.І.

ННІ економічної безпеки та митної справи

Кафедра митної справи та товарознавства

ДОВІДКА

про перевірку кваліфікаційної роботи на академічний плагіат

П. І. Б. автора роботи

Сапельніков Ілля Ігорович

Курс/група _____ МММ-23-1 _____

Тема кваліфікаційної роботи:

Митно-логістичні послуги в Україні: етапи та перспективи розвитку.

П. І. Б. наукового керівника

Мельник Олена Володимирівна

Дата захисту: 12.02.25

За результатом перевірки оригінальний текст у роботі становить 97,70%
Відсоток схожості (складається з правомірних запозичень – посилання, цитування; і неправомірних запозичень – пояснення щодо відсотку тексту, який не є оригінальним (н/д, стаття або інші роботи автора, які є у базі, але вони не зазначені в літературних джерелах) 2,30%, цитат 0,21%.

Відповідальна особа за перевірку на кафедрі

М. Іщук

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня, II курсу, групи МММ-23-1,
спеціальності 073 «Менеджмент»

освітньо-професійної програми «Менеджмент митної справи»

Сапельнікова І.І. на тему:

«Митно-логістичні послуги в Україні: стан та перспективи
розвитку»

Актуальність теми. З кваліфікаційна робота присвячена дослідженню митно-логістичних послуг в Україні, що є надзвичайно актуальним у контексті євроінтеграційних процесів, цифровізації митних процедур та адаптації законодавства до стандартів ЄС. Значення дослідження зумовлене необхідністю вдосконалення митно-логістичної інфраструктури України, оптимізації логістичних процесів та подолання викликів, пов'язаних з впровадженням єдиного європейського митного союзу та покращення економічних показників країни.

Наукова новизна у комплексному аналізі поточного стану митно-логістичних послуг в Україні та розробці рекомендацій щодо їх подальшого розвитку. Автор досліджує вплив міжнародного досвіду на вітчизняну систему митно-логістичних послуг, аналізує нормативно-правове забезпечення та пропонує практичні заходи щодо покращення ефективності митно-логістичних процесів. Значну увагу приділено цифровізації та автоматизації митних процедур, що є ключовими факторами підвищення конкурентноспроможності України у сфері міжнародної торгівлі.

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу.

Аналіз проблеми викладено на високому рівні з використанням статистичних і порівняльних методів. Текст викладено послідовно, з чіткими обґрунтуваннями використання підходів, а таблиці наочно демонструють ключові показники роботи митної системи України.

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі закладів середньої та вищої освіти. Пропозиції, висновки та методичні рекомендації автора є добре аргументованими, базуються на аналізі реальних даних та суцільних досліджень. Запропоновані заходи можуть бути використані для вдосконалення управління логістичними послугами, оптимізації логістичних процесів та покращення інформаційно-правового регулювання логістичної діяльності. Практична значущість роботи проявляється у можливості використання її результатів як у діяльності логістичних органів, так і в процесі підприємств, що займаються логістично-експертною діяльністю.

Наявність недоліків.

Окремі теоретичні положення потребують більш глибокого обґрунтування, зокрема щодо впливу цифровізації на економіку логістики. Також варто було б розширити аналіз зарубіжного досвіду впровадження автоматизованих систем логістичного оформлення.

Загальний висновок і оцінка роботи. У цілому можна зробити висновок, що кандидатська робота Саломієва Талі Коробова на тему „Логістичні послуги в Україні: стан та перспективи розвитку“ відповідає сучасним вимогам до наукових досліджень, є самостійним, завершеним науковим дослідженням, результати якого мають теоретичне та практичне значення та можуть бути використані в галузі логістичних послуг.

Рецензент д. е. н., проф., директор ННІ ЕІУ НУХТ Олег Олексійович Шеремет
(науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

(підпис, М.П.)

О.О. Шеремет
(ініціали, прізвище)

« _____ » 2025 р.

ВІДГУК
керівника випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

Кваліфікаційна робота Сапельникова Іллі Ігоровича на тему «Митно-логістичні послуги в Україні: стан та перспективи розвитку» присвячена актуальній темі дослідження сучасного стану та перспектив розвитку митно-логістичних послуг в Україні. Актуальність теми обумовлена необхідністю вдосконалення митно-логістичної системи України в умовах євроінтеграції та адаптації до викликів воєнного часу.

Мета дослідження полягає в комплексному вивченні митно-логістичних послуг України для виявлення основних проблем та перспектив їх розвитку. Поставлені завдання структуровані в трьох розділах роботи, проте їх вирішення не завжди має достатнє обґрунтування.

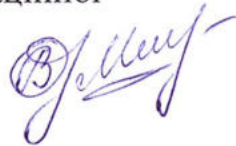
Текст роботи в цілому відповідає поставленій меті. Автором проведено аналіз теоретичних основ митно-логістичних послуг, досліджено їх сучасний стан. Здобувач продемонстрував належний рівень опрацювання наукової літератури.

Робота оформлена відповідно до встановлених вимог. Текст містить статистичні дані та таблиці, що підкріплюють проведений аналіз.

Висновки та пропозиції, представлені в роботі, достатньо структуровані та охоплюють основні результати дослідження.

Випускна кваліфікаційна (дипломна) робота може бути допущена до захисту та заслуговує на позитивну оцінку.

Керівник випускної кваліфікаційної
(дипломної) роботи

О.В.Мельник, к.е.н., доцент,
доцент кафедри митної справи та
товарознавства

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу

Випускна кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти Сапельникова Іллі Ігоровича після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «17» січня 2025 № 12 та допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри
митної справи та товарознавства

Сергій ТКАЧЕНКО

АНОТАЦІЯ

Митно-логістичні послуги в Україні: стан та перспективи розвитку

Мета роботи полягає в комплексному аналізі митно-логістичних послуг України, виявленні основних проблем та перспектив їх розвитку в умовах глобальної інтеграції.

Завданнями роботи є:

- Дослідження теоретичних основ митно-логістичних послуг та їхнього значення для економіки України.
- Аналіз сучасного стану митно-логістичної інфраструктури.
- Оцінка впливу державної політики та зовнішньоекономічних факторів на розвиток галузі.
- Дослідження діяльності компанії «КЮНЕ І НАГЕЛЬ» у контексті митно-логістичних процесів.
- Розробка рекомендацій щодо вдосконалення управління митно-логістичними послугами.

Предметом дослідження є управління митно-логістичними послугами, їх правові, інфраструктурні та цифрові аспекти.

Об'єктом дослідження виступає митно-логістична система України.

Базою дослідження виступає діяльність підприємств митно-логістичної сфери, зокрема ДП «КЮНЕ І НАГЕЛЬ».

За результатами дослідження сформульовані рекомендації щодо вдосконалення митно-логістичних послуг, зокрема через модернізацію інфраструктури, цифровізацію та гармонізацію законодавства з європейськими стандартами.

Одержані результати можуть бути використані для подальших наукових досліджень, розробки державних стратегій у сфері митної політики та логістики.

Дипломна робота містить 53 сторінок, 9 таблиць, список використаних джерел із 45 найменувань.

Ключові слова: митно-логістичні послуги, митне оформлення, інфраструктура, цифровізація, міжнародна торгівля, КЮНЕ І НАГЕЛЬ.

Рік виконання дипломної роботи: 2024.

Рік захисту роботи: 2025.

ANNOTATION

Customs and Logistics Services in Ukraine: Current State and Development Prospects

The aim is to conduct a comprehensive analysis of customs and logistics services in Ukraine, identify key challenges, and determine prospects for development in the context of global integration.

The objectives of the study are:

- To examine the theoretical foundations of customs and logistics services and their importance for Ukraine's economy.
- To analyze the current state of customs and logistics infrastructure.
- To assess the impact of government policy and external economic factors on the industry's development.
- To study the activities of "KUEHNE + NAGEL" in the context of customs and logistics processes.
- To develop recommendations for improving customs and logistics service management.

The subject of the study is the management of customs and logistics services, including legal, infrastructural, and digital aspects.

The object of the study is Ukraine's customs and logistics system.

The research is based on the activities of enterprises in the customs and logistics sector, particularly "KUEHNE + NAGEL."

The study results provide recommendations for improving customs and logistics services through infrastructure modernization, digitalization, and harmonization of legislation with European standards.

The obtained results can be used for further research, development of policies in customs and logistics, and business strategy optimization.

The thesis contains 53 pages, 9 tables, and a list of references with sources.

Keywords: customs and logistics services, customs clearance, infrastructure modernization, digitalization, international trade, KUEHNE + NAGEL.

Year of completion: 2024.

Year of defense: 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ

- 1.1. Поняття та сутність митно-логістичних послуг
- 1.2. Види та класифікація митно-логістичних послуг
- 1.3. Функції та значення митно-логістичних послуг для економіки

України

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ МИТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

- 2.1. Оцінка поточного стану митно-логістичних послуг
- 2.2. Оцінка логістичної інфраструктури
- 2.3. Аналіз діяльності окремих підприємств на прикладі ДП «КЮНЕ І

НАГЕЛЬ»

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МИТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

- 3.1. Аналіз міжнародного досвіду у митно-логістичній сфері
- 3.2. Напрямки розвитку митно-логістичного ринку
- 3.3. Пропозиції з покращення митно-логістичних послуг в Україні

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми. Митно-логістичні послуги є ключовим елементом економіки України, що безпосередньо впливає на розвиток зовнішньоекономічної діяльності, конкурентоспроможність підприємств та інвестиційну привабливість країни. За даними Державної митної служби, у 2023 році Україна обробила понад 1,5 млн вантажних митних декларацій, що на 12% менше порівняно з 2021 роком, головним чином через повномасштабну війну, яка значно вплинула на логістичні маршрути, функціонування інфраструктури та швидкість оформлення товарів. Зокрема, зруйнована транспортна інфраструктура і блокада портів призвели до зростання витрат на логістику в середньому на 20–30%, що ускладнює інтеграцію України у глобальні ланцюги постачання.

На цьому тлі євроінтеграційні процеси України вимагають гармонізації митного законодавства з європейськими стандартами, впровадження автоматизованих процедур, цифровізації процесів та модернізації митної інфраструктури. Водночас бар'єри у вигляді затримок оформлення, недостатньої автоматизації процесів і правових перепон обмежують експортно-імпортні можливості та стримують економічний розвиток. Тому дослідження сучасного стану митно-логістичних послуг, а також визначення напрямів їх удосконалення є вкрай актуальними для забезпечення стійкого економічного розвитку та інтеграції України у глобальну економіку.

Мета дослідження. Комплексне вивчення митно-логістичних послуг України для виявлення основних проблем та перспектив їх розвитку в умовах глобальної інтеграції.

Завдання дослідження.

- Дослідити теоретичні основи митно-логістичних послуг та їх місце в економіці України.
- Проаналізувати сучасний стан митно-логістичної інфраструктури України з урахуванням наслідків війни.

- Оцінити вплив зовнішньоекономічних факторів і державної політики на розвиток галузі.
- Дослідити вплив митно-логістичних послуг на конкурентоспроможність підприємств і товарообіг України.
- Вивчити досвід провідних міжнародних компаній у сфері логістики та митного оформлення.
- Розробити рекомендації щодо вдосконалення управління митно-логістичними послугами, модернізації інфраструктури, спрощення процедур і впровадження цифрових технологій.

Об’єкт дослідження. Управління митно-логістичними послугами в Україні, що включає митні процедури, логістичні операції, інфраструктуру, інформаційні технології та регуляторне середовище у період 2021–2024 років.

Предмет дослідження. Управління митно-логістичними послугами, їх правові, інфраструктурні та цифрові аспекти, а також вплив на ефективність зовнішньоекономічної діяльності України.

Методи дослідження. У роботі застосовано загальнонаукові методи аналізу та синтезу для систематизації підходів до митно-логістичних послуг. Статистичний та порівняльний аналіз використано для оцінки сучасного стану галузі та міжнародного досвіду. Експертні оцінки дозволили виявити ключові проблеми, а економіко-математичне моделювання – прогнозувати перспективи розвитку митно-логістичної системи України.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 53 сторінки, включаючи 9 таблиць. Список використаних джерел містить 45 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ

1.1. Поняття та сутність митно-логістичних послуг

Митно-логістичні послуги забезпечують переміщення товарів через митний кордон, їхнє транспортування, зберігання, обробку та розподіл. Вони відіграють важливу роль у міжнародній торгівлі, сприяючи дотриманню митних процедур, своєчасній доставці та оптимізації логістичних процесів. Основні складові — митне оформлення, контроль, транспортування, складування та дистрибуція [1].

Митне обслуговування охоплює контроль, перевірку документів, сплату митних платежів і оформлення декларацій. Воно спрямоване на дотримання законодавства, забезпечення безпеки держави, контроль торговельних угод та захист економічних інтересів [2].

Логістика займається управлінням товаропотоками, включаючи транспортування, складування та дистрибуцію, з метою оптимізації витрат і забезпечення своєчасного постачання [3].

Митно-логістичні послуги поєднують правові аспекти митного обслуговування та фізичне переміщення товарів, забезпечуючи комплексний підхід до управління товаропотоками. Вони інтегрують автоматизовані системи, інформаційні технології та координацію між учасниками процесу для підвищення ефективності [4].

Митне обслуговування зосереджується на законодавчих вимогах, а логістика — на фізичному переміщенні товарів. Разом вони створюють інтегровану систему, яка забезпечує ефективне, швидке та правомірне переміщення вантажів через кордон [5].

Митно-логістичні послуги є важливим елементом зовнішньоекономічної діяльності, забезпечуючи швидке і ефективне переміщення товарів через митний кордон з дотриманням усіх законодавчих вимог [6]. Швидкість послуг

досягається через використання сучасних технологій, таких як електронне декларування та автоматизовані системи контролю, що дозволяє мінімізувати затримки та зменшити витрати [7].

Надійність послуг залежить від професіоналізму учасників ланцюга (митних органів, транспортних компаній, брокерів) та якісної інфраструктури. Вона забезпечує мінімізацію ризиків, таких як пошкодження чи затримки вантажів, та дотримання всіх нормативних вимог [3].

Ефективність митно-логістичних послуг включає оптимізацію процесів митного оформлення, транспортування та складування, а також використання автоматизованих систем для зниження витрат та підвищення швидкості [8]. Важливою є відповідність міжнародним та національним нормативним вимогам, що забезпечує законність і уникнення штрафів чи затримок [9].

Якість митно-логістичних послуг також пов'язана з інтеграцією в глобальні ланцюги постачання, що підвищує конкурентоспроможність та відповідність міжнародним стандартам [10].

Митно-логістичні послуги є ключовим елементом міжнародної торгівлі, забезпечуючи безперебійне переміщення товарів через митні кордони, оптимізуючи постачання, прискорюючи товарообіг і знижуючи витрати [1]. Вони забезпечують безперервність постачань, організовуючи ефективне митне оформлення, транспортування та зберігання, що дозволяє уникати затримок у виробничих і торгових процесах [11].

Прискорення товарообігу досягається за рахунок спрощення митних процедур, автоматизованих систем і сучасних інформаційних технологій, що робить міжнародні постачання ефективнішими, особливо для швидкопсувних товарів [12]. Це підвищує конкурентоспроможність компаній на глобальних ринках.

Митно-логістичні послуги також знижують витрати завдяки оптимізації процесів і використанню технологій, таких як автоматизація митних процедур і ефективне управління логістикою [13]. Вони зменшують торговельні ризики,

сприяючи правильному оформленню документації та дотриманню міжнародних стандартів, що запобігає штрафам і затримкам [15].

Отже, митно-логістичні послуги сприяють розвитку міжнародної торгівлі, підвищуючи ефективність і знижуючи витрати, що є важливими для конкурентоспроможності на глобальних ринках [16].

Митно-логістичні послуги відіграють ключову роль у забезпеченні ефективності економічної діяльності підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, оптимізуючи витрати, підвищуючи швидкість процесів і знижуючи ризики [1]. Завдяки автоматизації митних процедур і використанню сучасних технологій, компанії можуть зменшити адміністративні витрати та оптимізувати транспортні маршрути і складування, що є критичним для галузей з низькою маржинальністю [11].

Швидкість митно-логістичних послуг забезпечує швидке проходження товарів через кордон, що важливо для таких секторів, як харчова промисловість чи фармацевтика, де терміни постачання є важливими [14]. Це дозволяє зменшити час виконання замовлень і покращити задоволеність клієнтів.

Митно-логістичні послуги також знижують ризики, пов'язані із затримками та штрафами, завдяки дотриманню митного законодавства і прозорості процесів [15]. Вони сприяють стабільності постачань і надають можливість ефективно моніторити вантажі в реальному часі.

Завдяки цим послугам підприємства можуть зміцнити свою конкурентоспроможність, пропонуючи вигідніші умови для партнерів і розширюючи свою діяльність на міжнародних ринках [16]. Інтеграція сучасних митно-логістичних технологій також покращує управління запасами, знижуючи витрати на зберігання товарів [17].

Отже, митно-логістичні послуги є важливим інструментом для зниження витрат, підвищення швидкості бізнес-процесів і конкурентоспроможності компаній, що забезпечує їхній успіх на глобальних ринках [18].

Митно-логістичні послуги також підвищують гнучкість підприємств, дозволяючи швидко адаптуватися до змін у глобальних ланцюгах постачання,

мінімізувати ризики затримок і блокувань на митниці. Вони сприяють збереженню стабільності навіть у складних економічних чи політичних умовах [14]. Інтеграція міжнародних стандартів у митні та логістичні операції допомагає підприємствам працювати на глобальних ринках, зміцнюючи довіру до них з боку міжнародних партнерів і інвесторів [15].

Отже, митно-логістичні послуги є ключовим елементом міжнародної торгівлі, забезпечуючи ефективне переміщення товарів через кордон, оптимізуючи витрати та підвищуючи швидкість постачань завдяки автоматизації процесів і дотриманню міжнародних стандартів. Вони сприяють конкурентоспроможності підприємств на глобальних ринках, мінімізуючи ризики, забезпечуючи прозорість операцій і адаптивність до змін у міжнародних ланцюгах постачання.

1.2. Види та класифікація митно-логістичних послуг

Митно-логістичні послуги охоплюють комплекс операцій, спрямованих на забезпечення ефективного переміщення товарів через митний кордон, їхнє транспортування, зберігання та розподіл. Основні напрямки цих послуг включають митне оформлення, митний контроль, транспортування, зберігання товарів і консультаційні послуги.

Митне оформлення є важливою складовою митно-логістичних послуг, оскільки забезпечує правомірність товаропотоків. Воно включає підготовку митної декларації, перевірку документів, визначення кодів товарів згідно з Гармонізованою системою опису та кодування, а також розрахунок і сплату митних платежів. Це сприяє зменшенню ризиків порушення законодавства та забезпечує відповідність товарів митним вимогам [1].

Митний контроль виконує функцію перевірки відповідності товарів і документів митному законодавству. Основними завданнями митного контролю є інспекція товарів, фізичний огляд вантажів і перевірка відповідності митним

нормам. Такі заходи дозволяють забезпечити національну безпеку та запобігти порушенням митних правил [1].

Зберігання товарів забезпечує належні умови для тимчасового утримання вантажів до завершення митного оформлення. Це сприяє зменшенню витрат і затримок у процесі перевезення. Належна організація зберігання передбачає використання сучасних складських приміщень, які відповідають вимогам до умов зберігання [1].

Транспортування включає організацію перевезень усіма видами транспорту, вибір оптимальних маршрутів та контроль за доставкою товарів. Сучасні транспортні рішення передбачають використання цифрових технологій, таких як GPS-моніторинг, для забезпечення прозорості та своєчасної доставки [26].

Консультаційні послуги охоплюють розробку стратегії митного оформлення, юридичну підтримку та оцінку ризиків. Ці послуги дозволяють підприємствам оптимізувати витрати та мінімізувати ризики, пов'язані з дотриманням митних процедур [1].

Митно-логістичні послуги класифікуються за етапами їх надання, що сприяє впорядкуванню процесу виконання операцій і підвищує ефективність управління. Розподіл послуг на три основні етапи — підготовчий, основний та завершальний — забезпечує системний підхід до їхньої організації.

Підготовчий етап включає планування та підготовку документації, необхідної для митного оформлення. Серед ключових послуг цього етапу виділяються аналіз товаропотоків, розробка логістичних схем, підготовка митних декларацій та використання систем попереднього повідомлення для прискорення процесів [10].

Основний етап охоплює митне оформлення та контроль, транспортування товарів і моніторинг перевезень. Під час цього етапу здійснюється подання документів до митних органів, перевірка їх відповідності, організація перевезень і оперативна координація процесу [10].

Завершальний етап передбачає передачу товарів кінцевому споживачеві, оформлення звітних документів, завершення процедур митного контролю та аналіз ефективності виконаних операцій. Цей етап спрямований на підбиття підсумків і вдосконалення процесів [10].

Рівень автоматизації та цифровізації є важливим критерієм для класифікації митно-логістичних послуг. Традиційні послуги, які базуються на ручному оформленні документації, характеризуються тривалим часом виконання та високим ризиком помилок. Частково автоматизовані послуги поєднують елементи електронного документообігу та ручного втручання, що скорочує час виконання операцій, але потребує участі людини на певних етапах [2].

Повністю автоматизовані послуги використовують сучасні цифрові технології, включаючи електронне декларування, автоматизовані системи управління ризиками та GPS-моніторинг вантажів. Вони забезпечують високу швидкість, прозорість і надійність виконання операцій, а також мінімізують вплив людського фактора [4].

Крім класифікації за етапами та рівнем автоматизації, митно-логістичні послуги поділяються за суб'єктами, які їх надають. Основними суб'єктами є державні митні органи, митні брокери, транспортні компанії та логістичні оператори.

Державні митні органи, такі як Державна митна служба України, здійснюють контроль за дотриманням законодавства, адмініструють митні платежі та забезпечують виконання міжнародних угод. Їхня діяльність спрямована на спрощення митних процедур і впровадження автоматизованих систем, таких як електронне декларування [27].

Митні брокери виступають посередниками між підприємствами та митними органами, забезпечуючи оформлення декларацій, юридичну підтримку та представництво інтересів клієнтів. Їхня діяльність сприяє мінімізації помилок і прискоренню митних процедур [30].

Транспортні компанії організовують перевезення товарів, забезпечують дотримання транспортних норм і підтримують процес митного контролю. Вони використовують сучасні технології для моніторингу вантажів і оптимізації маршрутів [29].

Логістичні оператори виконують складські операції, консолідацію вантажів, підготовку документації та інформаційний супровід. Вони сприяють підвищенню ефективності логістичних процесів і зменшенню витрат [32].

Отже, митно-логістичні послуги забезпечують комплексний підхід до переміщення товарів через митний кордон, включаючи митне оформлення, контроль, транспортування, зберігання та консультації, що сприяє зниженню витрат і підвищенню ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Високий рівень автоматизації та цифровізації цих послуг, а також чітка взаємодія між митними органами, брокерами, транспортними компаніями та логістичними операторами є ключовими факторами їхньої ефективності та інтеграції у міжнародні ланцюги постачання.

1.3. Функції та значення митно-логістичних послуг для економіки України

Законодавча база України у сфері митно-логістичних послуг визначає правила для організації митних і логістичних операцій, обов'язкові для учасників зовнішньоекономічної діяльності, митних органів та інших учасників логістичного процесу. Вона охоплює митний контроль, транспортування, зберігання вантажів і взаємодію між учасниками послуг.

Митний кодекс України є основним нормативно-правовим актом, що регулює митне оформлення та контроль. Він визначає принципи митної політики, права та обов'язки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, митні режими (імпорт, експорт, транзит) і механізми митного контролю, зокрема перевірку документів і фізичний огляд вантажів [1].

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» регулює зовнішньоекономічні відносини, визначаючи види діяльності, правила укладення контрактів, застосування квот і ліцензій, а також захист прав національних виробників [18].

Закон України «Про транзит вантажів» регулює транзит товарів через митну територію України, визначаючи умови перевезень, митні режими та механізми використання гарантій для сплати митних платежів [19].

Крім основних законів, важливими є постанови Кабінету Міністрів та накази Державної митної служби України, що деталізують порядок виконання митних і логістичних операцій. Міжнародні угоди, такі як Конвенція про спрощення митних процедур і Угода СОТ також мають важливе значення для регулювання цієї сфери.

Європейський Союз визначає стандарти митного обслуговування через Митний кодекс ЄС (UCC), який впроваджує електронне митне середовище, спрощення процедур для авторизованих операторів (АЕО), єдину митну політику та захист прав інтелектуальної власності. Україна адаптує своє митне законодавство до стандартів ЄС через Угоду про асоціацію, що полегшує експорт українських товарів [20].

Конвенція Кіото забезпечує гармонізацію митних процедур, впроваджуючи електронні системи та мінімізацію документів. Україна є членом цієї конвенції, що підвищує ефективність митного обслуговування [21].

Конвенція TIR оптимізує міжнародні перевезення, дозволяючи використовувати єдиний документ (книжку TIR) і мінімізуючи митні перевірки на транзитних маршрутах. Україна активно застосовує її для полегшення транзиту [22].

Міжнародні документи створюють правову основу для гармонізації митних процедур, що сприяє спрощенню торгівлі та прискоренню логістичних процесів, знижуючи витрати й підвищуючи конкурентоспроможність України на світовому ринку.

Україна також імплементує стандарти СОТ, адаптує митне законодавство до норм ЄС, а також застосовує положення Конвенції Кіото і ТІР для полегшення міжнародних перевезень. Це дозволяє інтегруватися в глобальні торгові ланцюги, знижуючи адміністративні бар'єри

Державне регулювання митно-логістичної діяльності є важливим для забезпечення правомірності, ефективності та безпеки переміщення товарів через митний кордон. Ключову роль відіграють органи, зокрема Державна митна служба України (ДМС), що здійснює контроль за митними процедурами та спрощенням зовнішньоекономічної діяльності [19].

Основні функції:

- Контроль за дотриманням законодавства: перевірка декларацій, фізичний огляд товарів для запобігання контрабанді.
- Моніторинг ризиків: використання систем для виявлення порушень та аналізу декларацій [20].
- Адміністрування митних платежів: збір митних платежів для фінансової стабільності країни [23].
- Сприяння бізнесу: електронне декларування, статус АЕО для спрощених процедур [24].
- Захист економічних інтересів: боротьба з контрабандою та ухиленням від сплати мит [25].

Інструменти: законодавча база, цифровізація процесів, міжвідомча координація.

Виклики: недостатня цифровізація, корупційні ризики та низька кваліфікація кадрів.

Значення: ефективне регулювання забезпечує прозорість, безпеку та конкурентоспроможність України на міжнародному ринку.

Митно-логістичні послуги є важливими для безперервності торговельного ланцюга, зокрема при переміщенні товарів через митний кордон. Вони включають митне оформлення, організацію зберігання, транспортування та

надання консультацій, що сприяють зменшенню витрат і прискоренню міжнародної торгівлі.

Митне оформлення включає підготовку документів, митні декларації та сплату митних платежів. Завдяки електронному декларуванню процес став швидшим, зменшуючи затримки на кордоні [30]. Організація зберігання вантажів забезпечує їх безпечне зберігання на митних складах, що допомагає уникати збитків і оптимізувати логістику. Транспортування вантажів охоплює організацію перевезень різними видами транспорту і підготовку необхідної документації [34].

Консультаційні послуги включають рекомендації щодо митного режиму, документації та дотримання міжнародних угод, що дозволяє мінімізувати ризики і витрати. Завдяки цьому митно-логістичні послуги забезпечують безперебійний і ефективний рух товарів, знижуючи адміністративні бар'єри і підвищуючи ефективність торгівлі [35].

Митно-логістичні послуги є важливими для ефективної міжнародної торгівлі, забезпечуючи законність, безпеку і швидкість виконання митних процедур. Вони сприяють розвитку зовнішньоекономічної діяльності, залученню інвестицій та підвищенню конкурентоспроможності національних товарів [5].

Митно-логістичні послуги підтримують економічну безпеку держави, зокрема через адміністрування митних платежів, які поповнюють бюджет. Вони також захищають внутрішній ринок від контрафакту та недобросовісної конкуренції, сприяючи розвитку національних виробників [37].

Для підприємств ці послуги знижують витрати на транспортування, митне оформлення та зберігання товарів, мінімізуючи затримки на кордоні і ризики порушень законодавства. Митно-логістичні послуги також допомагають залучити інвестиції завдяки прозорості та передбачуваності процедур, створюючи сприятливий бізнес-клімат [32].

Вони також підвищують конкурентоспроможність українських товарів через зниження логістичних витрат і забезпечення швидкого митного

оформлення. Завдяки інтеграції в глобальні торговельні ланцюги, митно-логістичні послуги сприяють розвитку економіки та зміцненню позицій України як надійного партнера [36].

Митно-логістичні послуги сприяють стабільним податковим надходженням через адміністрування митних платежів, таких як мита, акцизи та ПДВ, що збільшують бюджетні доходи. Завдяки сучасним технологіям, таким як електронне декларування, забезпечується прозорість і зменшуються корупційні ризики [38].

Митно-логістичні послуги також стимулюють розвиток транспортної інфраструктури, фінансуючи модернізацію портів і шляхів через митні платежі, що знижує витрати на логістику. Це створює умови для розвитку малого і середнього бізнесу (МСБ), надаючи їм доступ до спрощених процедур митного оформлення, що допомагає зменшити витрати та прискорити логістичні процеси [32].

Економічний ефект від митно-логістичних послуг має мультиплікаційний характер, оскільки інвестиції в інфраструктуру створюють нові робочі місця та сприяють економічному розвитку. Інвестиції в цифровізацію митних процедур та модернізацію інфраструктури сприятимуть підвищенню ефективності логістичних процесів та зростанню податкових надходжень. Виклики, такі як застаріла інфраструктура і недостатня цифровізація, потребують значних інвестицій у модернізацію та оптимізацію процесів [30].

Отже, законодавча база України у сфері митно-логістичних послуг визначає правила та механізми організації митних і логістичних операцій, спрямованих на забезпечення ефективного та правомірного переміщення товарів через митний кордон, що сприяє розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Інтеграція міжнародних стандартів, таких як положення ЄС, СОТ, Конвенції Кіото і TIR, спрощує митні процедури, знижує адміністративні бар'єри та підвищує конкурентоспроможність України на глобальному ринку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ МИТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

2.1. Оцінка поточного стану митно-логістичних послуг

Для оцінки поточного стану митно-логістичних послуг в Україні потрібно проаналізувати логістичну інфраструктуру, чинники, що впливають на розвиток митно-логістичних послуг, вплив міжнародних угод та співробітництва. Для цього розглянемо основні показники діяльності Державної митної служби України в розрізі 2021-2023 років.

В Україні всього існує 204 пунктів пропуску та 31 пункт контролю на державному кордоні, що включають автомобільні, залізничні, повітряні та морські пункти. Станом на сьогодні, в зв'язку з військовими діями на території України, працює лише 156 пунктів пропуску.

Таблиця 1.1

Окремі показники спеціальної митної статистики переміщення транспортних засобів через митний кордон України у 2020 – 2023 роках

Показник	Одиниця виміру	Січень-грудень 2020 року	Січень-грудень 2021 року	Січень-грудень 2022 року	Січень-грудень 2023 року
Пропущено через митний кордон України транспортних засобів:	млн. од.	8,9	10,6	9,5	9,7
на ввіз	млн. од.	4,5	5,4	4,7	4,9
на вивіз	млн. од.	4,4	5,3	4,7	4,8
Пропущено через митний кордон України транспортних засобів:	тис. од.	8932,7	10648,5	9461,7	9714,8
залізничних вагонів	тис. од.	2129,6	2514,7	1489,4	1391
морських суден	тис. од.	16,7	17,2	6,1	9,2
річкових суден	тис. од.	9,7	13,9	26	33,4
автотранспорту	тис. од.	6659,4	7925	7879,1	8232,4
повітряних суден	тис. од.	64,2	107,2	13,5	0,1
інших транспортних засобів	тис. од.	53	70,5	47,5	48,7

Джерело: складено автором на основі інформації Держмитслужби [39]

Проаналізувавши дані наведені в таблиці 1.1, в якій відображено загальний обсяг транспортних засобів, що були пропущені через митний кордон України з 2020 по 2023 рік, можемо побачити, що до 2022 року обсяг логістичних послуг зростав, особливо напрямки повітряного на річкового перевезення товарів. Починаючи з 2022 року обсяг перевезень знизився на 8,5%. Станом на третій квартал 2024 року в сфері митно-логістичних послуг України продовжується стагнація.

Війна вплинула не лише на загальну пропускну здатність митної системи України, але і на партнерів держави в цілому. Таким чином до кінця 2022 року в Україні повністю відмовились від логістики з росією та Білоруссю.

Таблиця 1.2

Окремі показники спеціальної митної статистики переміщення через митний кордон України товарів та транспортних засобів за ділянками кордону

Суміжна країна / ділянка митного кордону України	Одиниця виміру	Січень-грудень 2020 року	Січень-грудень 2021 року	Січень-грудень 2022 року	Січень-грудень 2023 року
Польща	млн. од.	2,86	3,77	4,4	4,66
Словаччина	млн. од.	0,58	0,76	0,92	0,92
Угорщина	млн. од.	0,99	1,06	1,06	1
Румунія	млн. од.	0,61	0,8	1,31	1,63
Всього кордон з країнами ЄС:	млн. од.	5,04	6,39	7,7	8,2
Російська Федерація	млн. од.	1,74	1,9	0,15	
Білорусь	млн. од.	1,09	0,99	0,13	
Республіка Молдова	млн. од.	0,9	1,13	1,43	1,49
Всього кордон з країнами СНД:	млн. од.	3,73	4,02	1,71	1,49
Через морські пункти пропуску	млн. од.	0,1	0,14	0,04	0,03
Через авіаційні пункти пропуску	млн. од.	0,06	0,11	0,01	0

Джерело: складено автором на основі інформації Держмитслужби [39]

В таблиці 1.2 можна відслідкувати як перерозподілилися перевезення товарів між країнами європейської зони. Оскільки Україна має велику протяжність спільного кордону з Польщею, саме цей напрямок зараз є основним для логістики. Також велике навантаження припадає на пункти пропуску на Румунському кордоні, адже загальна кількість перевезень там збільшилися вдвічі порівняно з 2021 роком.

Таблиця 1.3

Окремі показники спеціальної митної статистики переміщення транспортних засобів через митний кордон України

Показник	Одиниця виміру	Січень-листопад 2023 року	Січень-листопад 2024 року
Пропущено через митний кордон України транспортних засобів:	млн од.	9	8,3
на ввіз	млн од.	4,6	4,2
на вивіз	млн од.	4,4	4,1
Пропущено через митний кордон України транспортних засобів:	тис. од.	8970,2	8296,1
залізничних вагонів	тис. од.	1283,4	1177,5
морських суден	тис. од.	8,1	9,8
річкових суден	тис. од.	31	32
автотранспорту	тис. од.	7602	7035,9
повітряних суден	тис. од.	0,1	0,2
інших транспортних засобів	тис. од.	45,6	40,8

Джерело: складено автором на основі інформації Держмитслужби [39]

Для більш чіткого розуміння стану митно-логістичних послуг на даний момент, розглянемо дані наведені в таблиці 1.3, де відображені шляхи та кількість транспортних одиниць, котрі ними пройшли.

Таблиця 1.4

Пропущено товарів через митний кордон України (крім товарів, що переміщуються стаціонарними видами транспорту)

на ввіз	млн тонн	24,6	27,5
на вивіз	млн тонн	107,2	122,2
всього	млн тонн	131,8	149,7

Джерело: складено автором на основі інформації Держмитслужби [39]

А також таблицю 1.4 з кількісним вираженням товарообігу за одинадцять місяців 2024 року.

Проаналізувавши дані наведені в таблицях вище можна зробити висновок, що загальна кількість транспорту пропущеного через кордон України в 2024 році зменшилась на 7,8% однак обсяг товарів зріс на 12% порівняно з аналогічним періодом минулого року. Основними напрямками, котрі скоротили свої об'єми, стали залізниця та автотранспорт зі зменшення кількості на 8,3% та 7,4% відповідно. В той же час морські перевезення зросли на 21%, що і вплинуло на кінцеві обсяги товарів.

Для того, щоб визначити чи мала зміна підходів до перевезень позитивні наслідки на економіку країни, розглянемо кількість та вартість експорту та імпорту України в розрізі 2021 – 2023 років.

Таблиця 1.5

Сумарний обсяг імпорту та експорту (тисяч доларів США) за період з 01.01.2021 р. по 31.12.2023 р.

Період	Імпорт		Експорт	
	Вартість	Вага нетто, т	Вартість	Вага нетто, т
Всього 2021	73 298 598	74 788 603	68 087 661	161 907 407
Всього 2022	59 506 436	37 881 452	44 172 875	99 764 474
Всього 2023	63 518 443	26 812 215	36 185 822	100 325 436

Джерело: складено автором на основі інформації Держмитслужби [39]

Як видно в таблиці 1.5 загальний об'єм експорту після початку війни зменшився та залишається на одному рівні, хоча його вартість продовжує спадати. Річний імпорт навпаки показує зниження об'ємів при зростаючій вартості. Для того щоб зрозуміти за рахунок яких товарів відбулись подібні зміни в вартості проаналізуємо експорт та імпорт України у розрізі товарних позицій за кодами УКТЗЕД.

Таблиця 1.6

Сумарний обсяг імпорту та експорту у розрізі товарних позицій за кодами УКТЗЕД (тисяч доларів США) за період з 01.01.2021 р. по 31.12.2021 р.

Код і найменування позиції товару за УКТЗЕД		Імпорт			Експорт		
		Вартість	Питома вага	Вага нетто, т	Вартість	Питома вага	Вага нетто, т
1001	Пшениця	5343	0.01%	18091	5074782	7.45%	20071253
1005	Кукурудза	89812	0.12%	18797	5892623	8.65%	24674925

Продовження таблиці 1.6

Код і найменування позиції товару за УКТЗЕД		Імпорт			Експорт		
		Вартість	Питома вага	Вага нетто, т	Вартість	Питома вага	Вага нетто, т
1205	Насіння свиріпи або ріпаку	71750	0.10%	77149	1690872	2.48%	2670705
1512	Олії соняшникова, сафлорова або бавовняна	82	0.00%	31	6387635	9.38%	5132146
2306	Макуха, тверді відходи від вилучення рослинних жирів і олій, крім 2304, 2305	1090	0.00%	3434	1280121	1.88%	4330228
2601	Руди і концентрати залізні	184	0.00%	1202	6899816	10.13%	44357727
2701	Вугілля кам'яне, антрацит	2488696	3.40%	19563048	801	0.00%	4983
2709	Нафта та нафтопродукти сирі	827592	1.13%	1561247	27133	0.04%	89963
2710	Нафта та нафтопродукти	5614786	7.66%	8790515	192651	0.28%	308716
2711	Гази нафтові	4982025	6.80%	9068486	63989	0.09%	128800
3004	Лікарські засоби дозовані або фасовані для роздрібною торгівлі	2180750	2.98%	25248	273288	0.40%	16797
3105	Добрива з 2 - 3 поживними елементами N, P, K; товари групи 31 в упаковках масою брутто не більш як 10 кг	970340	1.32%	1922541	4314	0.01%	4829
3808	Інсектициди, родентициди, фунгіциди, гербіциди, дезінфекційні засоби	1053169	1.44%	120383	17550	0.03%	2885
7201	Чавун переробний та чавун дзеркальний у чушках, болванках або інших первинних формах	226	0.00%	185	1642596	2.41%	3235772
7207	Напівфабрикати з вуглецевої сталі	25952	0.04%	38968	4093015	6.01%	6776441
7208	Прокат плоский з вуглецевої сталі завширшки 600 мм або більше, гарячекатаний, неплакований, без гальванічного чи іншого покриття	65406	0.09%	74342	3735498	5.49%	4732428
8471	Машини автоматичного оброблення інформації та їх блоки; магнітні або оптичні зчитувальні пристрої	861291	1.18%	5809	17413	0.03%	148
8517	Апарати електричні телефонні або телеграфні; відеотелефони	1338624	1.83%	9409	244583	0.36%	4362
8544	Проводи ізолювані, кабелі та інші ізолювані електричні провідники; кабелі волоконно-оптичні	603683	0.82%	58679	1588369	2.33%	76418
8703	Автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей	4416873	6.03%	1005452	20577	0.03%	938

Джерело: складено автором на основі інформації Держмитслужби [39]

В таблицях 1.6, 1.7 та 1.8 наведено по десять найменувань товару, що мали найбільшу частку серед імпорту та експорту України з 2021 по 2023 роки. Розглянувши ці дані можемо дійти висновку, що нафта, газ та легкові автомобілі були головними позиціями для імпорту в 2021 році, а їх частка складала 7.66%, 6.8% та 6.03% відповідно. Україна ж в свою чергу найбільше експортувала руди і концентрати, олію соняшкову та кукурудзу. Разом ці три позиції складають 28,16% загального експорту України за 2021 рік.

Таблиця 1.7

Сумарний обсяг імпорту та експорту у розрізі товарних позицій за кодами УКТЗЕД (тисяч доларів США) за період з 01.01.2022 р. по 31.12.2022 р.

Код і найменування позиції товару за УКТЗЕД		Імпорт			Експорт		
		Вартість	Питома вага	Вага нетто, т	Вартість	Питома вага	Вага нетто, т
1001	Пшениця	942	0,0%	2385	2676993	6,1%	11218042
1005	Кукурудза	74238	0,1%	23242	5939920	13,5%	24978483
1201	Соеві боби	880	0,0%	952	863065	2,0%	1993550
1205	Насіння свиріпи або ріпаку	41067	0,1%	24084	1540509	3,5%	3115332
1206	Насіння соняшнику	212158	0,4%	22759	1256198	2,8%	2754099
1512	Олії соняшникова, сафлорова або бавовняна	2402	0,0%	1096	5464151	12,4%	4290336
2601	Руди і концентрати залізни	65	0,0%	101	2912974	6,6%	23984623
2701	Вугілля кам'яне, антрацит	1179113	2,0%	4630144	215769	0,5%	708460
2710	Нафта та нафтопродукти	8787171	14,8%	7300073	71960	0,2%	58471
2711	Гази нафтові	6218598	10,5%	9546995	48681	0,1%	44631
3004	Лікарські засоби дозовані або фасовані для роздрібної торгівлі	1552260	2,6%	18405	192478	0,4%	12457
3808	Інсектициди, родентициди, фунгіциди, гербіциди, дезінфекційні засоби	913286	1,5%	88072	9291	0,0%	1301
7207	Напівфабрикати з вуглецевої сталі	3634	0,0%	5558	1191279	2,7%	1899729
7208	Прокат плоский з вуглецевої сталі завширшки 600 мм або більше, гарячекатаний, неплакований, без гальванічного чи іншого покриття	130144	0,2%	124705	1007570	2,3%	1301324
8502	Електрогенераторні установки та обертові електричні перетворювачі	688990	1,2%	92490	668	0,0%	90
8517	Апарати електричні телефонні або телеграфні; відеотелефони	1015038	1,7%	5812	140847	0,3%	2070
8544	Проводи ізольовані, кабелі та інші ізольовані електричні провідники; кабелі волоконно-оптичні	458258	0,8%	44844	1328484	3,0%	65995
8701	Трактори, за винятком тракторів товарної позиції 8709	796249	1,3%	215176	7024	0,0%	4440
8703	Автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей	2948238	5,0%	642075	41959	0,1%	1526
	Інші товари	2324823	3,9%	41768	19627	0,0%	1218

Джерело: складено автором на основі інформації Держмитслужби [39]

В 2022 році збереглися минулорічні тенденції в експорті та імпорті. Частка сільського господарства значно зросла, загалом кукурудза, пшениця та олія соняшникова займають 31,88% від загального експорту України за 2022 рік. Серед імпорту найбільшим попитом користуються нафта та газ, також слід прийняти до уваги, що митне оформлення значного обсягу газу за товарної позицією 2711 згідно з УКТЗЕД (ввезеного у 2014-2016 роках) здійснено у грудні 2022 року.

Таблиця 1.8

Сумарний обсяг імпорту та експорту у розрізі товарних позицій за кодами УКТЗЕД (тисяч доларів США) за період з 01.01.2023 р. по 31.12.2023 р.

Код і найменування позиції товару за УКТЗЕД	Імпорт			Експорт		
	Вартість	Питома вага	Вага нетто, т	Вартість	Питома вага	Вага нетто, т
207 М'ясо та їстівні субпродукти птиці	34411	0,1%	59712	799554	2,2%	424575
1001 Пшениця	7484	0,0%	34776	2940955	8,1%	16151705
1005 Кукурудза	54378	0,1%	15748	4966272	13,7%	26367037
1201 Соеві боби	2036	0,0%	1875	1281137	3,5%	3489891
1205 Насіння свиріпи або ріпаку	49324	0,1%	20133	1168495	3,2%	3027034
1512 Олії соняшникова, сафлорова або бавовняна	1057	0,0%	1050	5006924	13,8%	5740754
2306 Макуха, тверді відходи від вилучення рослинних жирів і олій, крім 2304, 2305	5471	0,0%	22079	971423	2,7%	4325876
2601 Руди і концентрати залізни	135	0,0%	250	1766906	4,9%	17753165
2710 Нафта та нафтопродукти	7831477	12,3%	7646537	40069	0,1%	27600
2711 Гази нафтові	1901101	3,0%	1819398	23	0,0%	22
3004 Лікарські засоби дозовані або фасовані для роздрібної торгівлі	1722804	2,7%	21084	217010	0,6%	13494
3808 Інсектициди, родентициди, фунгіциди, гербіциди, дезінфекційні засоби	830565	1,3%	84817	10783	0,0%	1272
7207 Напівфабрикати з нелегованої сталі	172	0,0%	96	608516	1,7%	1203454
8471 Машини автоматичного оброблення інформації та їх блоки; магнітні або оптичні зчитувальні пристрої	739785	1,2%	4240	14157	0,0%	117
8517 Апарати електричні телефонні або телеграфні; відеотелефони	1145205	1,8%	5395	72845	0,2%	702
8544 Проводи ізольовані, кабелі та інші ізольовані електричні провідники; кабелі волоконно-оптичні	434557	0,7%	42815	796059	2,2%	45789
8701 Трактори, за винятком тракторів товарної позиції 8709	830749	1,3%	194964	5742	0,0%	3577
8703 Автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей	4061643	6,4%	502903	27854	0,1%	988
8704 Моторні транспортні засоби для перевезення вантажів	729253	1,2%	88488	3868	0,0%	848
Інші товари	5774073	9,1%	95967	465285	1,3%	229236

Джерело: складено автором на основі інформації Держмитслужби [39]

Проаналізувавши таблицю 1.8, можемо дійти висновку, що:

- Експорт базується переважно на сировині: сільськогосподарська продукція, руда, напівфабрикати металів.
- Імпорт зосереджений на високотехнологічних товарах, енергоресурсах і транспортних засобах.
- Існує потреба у розвитку виробництв із доданою вартістю, що дозволить зменшити дисбаланс у структурі торгівлі.

2.2. Оцінка логістичної інфраструктури

Щоб оцінити логістичну інфраструктуру розглянемо такі показники як час митного оформлення,

Експортні операції: Середній час оформлення становить приблизно 1 годину 9 хвилин. Наприклад, Донецька митниця здійснює оформлення за 28–30 хвилин, Енергетична — за 39–40 хвилин, Кіровоградська — за 42–59 хвилин.

Імпортні операції: Середній час оформлення складає близько 2 годин 30 хвилин. Рівненська митниця проводить оформлення за 59 хвилин — 1 годину 4 хвилини, Чернівецька — за 49–57 хвилин, Закарпатська — за 1 годину 7 хвилин — 1 годину 20 хвилин.

Транзитні операції: Оформлення займає в середньому 22 хвилини. Харківська митниця здійснює оформлення за 10 хвилин, Рівненська — за 12–13 хвилин, Чернігівська — за 12–13 хвилин, Вінницька — за 16–17 хвилин [42].

Конкретні дані щодо тривалості доставки товарів до кінцевого споживача в Україні залежать від багатьох факторів, таких як відстань, вид транспорту та інфраструктура. Загалом, час доставки може варіюватися від кількох годин для внутрішніх перевезень до кількох днів або тижнів для міжнародних поставок.

Найважливіші пункти пропуску: Ягодин-Дорогуськ (на кордоні з Польщею), Чоп (Тиса) – Захонь (з Угорщиною), Рава-Руська – Гребенне (з Польщею) та Одеський морський торговельний порт. Також функціонують річкові порти: Херсонський, Київський, Миколаївський [40].

Рівень дотримання митного законодавства є ключовим показником якості послуг і залежить від кількості порушень (контрабанда, недекларування, ухилення від митних платежів). Частота порушень впливає на ефективність митниці, викликає затримки вантажів і шкодить міжнародній довірі. Зниження порушень можливе через автоматизацію управління ризиками, навчання персоналу та санкції.

Відсоток затриманих вантажів характеризує ретельність контролю. Основні причини — невідповідність документів, відсутність сертифікатів,

порушення норм. Високий відсоток затримань може вказувати на ефективний контроль або помилки в документах. Поліпшення можливе завдяки електронному декларуванню та спрощенню сертифікації.

Простої вантажів виникають через нестачу персоналу, технічні несправності та бюрократію, що уповільнює доставку, підвищує витрати й знижує конкурентоспроможність. Зменшення простоїв досягається модернізацією технічної бази, автоматизацією контролю й оптимізацією процедур.

Аналіз показників надійності митно-логістичної системи України за 2023 рік свідчить про наступне:

Протягом 2023 року митниці Державної митної служби України виявили 11 935 порушень митних правил на суму 8,9 млрд грн, що втричі більше порівняно з 2022 роком [41].

Було вилучено предметів правопорушень на суму понад 938 млн грн, зокрема:

- промислових товарів на 716 млн грн;
- продовольчих товарів та сільгосппродукції на 88 млн грн;
- валюти на понад 73 млн грн;
- транспортних засобів на 61 млн грн

Частка операцій, які виконуються в електронному форматі Електронізація митно-логістичних процедур значно підвищує прозорість послуг, скорочує час їх виконання та мінімізує вплив людського фактора.

- Сьогодні більшість операцій у розвинених митних системах виконується через електронні платформи.

- У країнах ЄС частка електронного декларування становить понад 98%, тоді як в Україні цей показник також наближається до 90%.

- Використання систем, як-от Єдина автоматизована інформаційна система Держмитслужби України, дозволяє здійснювати електронне декларування, розрахунки платежів та подачу супровідних документів.

Сучасні системи моніторингу забезпечують можливість відстеження вантажів на кожному етапі логістичного процесу.

- В Україні запроваджено послуги, що дозволяють учасникам ЗЕД відстежувати статус своїх вантажів через інтегровані ІТ-платформи.
- Використання технологій GPS та RFID у міжнародній практиці дозволяє отримувати актуальні дані про місцезнаходження вантажу, його стан та прогнозовану дату доставки.
- Такі системи сприяють зниженню ризиків втрати або пошкодження вантажів, а також дозволяють клієнтам оперативно реагувати на можливі затримки.

Доступність інформації для учасників ЗЕД

Чіткість та своєчасність надання інформації про правила, тарифи та процедури

Прозорість митно-логістичних послуг залежить від того, наскільки зрозумілою і доступною є інформація для учасників зовнішньоекономічної діяльності.

В Україні інформація щодо правил, тарифів і процедур доступна через офіційні ресурси Держмитслужби, однак, як і раніше, залишаються проблеми з її повнотою та актуальністю.

У розвинених країнах, наприклад у ЄС, детальні інструкції та інформація доступні на кількох мовах, що сприяє легшому розумінню процесів для міжнародних партнерів.

Використання електронних ресурсів, як-от інтерактивних платформ для розрахунку митних платежів або перевірки відповідності товарів технічним стандартам, забезпечує значну підтримку для учасників ЗЕД.

Середня вартість митного оформлення в Україні варіюється залежно від складності вантажу, його вартості та необхідності додаткових послуг. За оцінками, вона складає від 1 500 до 5 000 грн за одну операцію. У розвинених країнах цей процес часто дешевший через більшу автоматизацію.

Вартість транспортування залежить від відстані, виду транспорту (автомобільний, залізничний, морський, авіаційний) та специфіки вантажу. Для міжнародних перевезень середня вартість може становити від \$500 до \$3 000 за контейнер стандартного розміру (20 або 40 футів).

Середня вартість оренди складських приміщень на митних складах коливається від 20 до 50 грн за 1 м² на добу залежно від регіону та умов зберігання (температурний режим, вологість).

Обсяги надходжень до державного бюджету від митних зборів, податків і акцизів

- У 2022 році надходження від митних платежів до бюджету України склали близько 480 млрд грн, що включає мито, акцизи, ПДВ на імпортовані товари [39].

- Значна частина цих доходів забезпечується імпортом товарів масового споживання (транспортні засоби, техніка, паливо).

- Порівняно з попередніми роками, надходження скоротилися через зменшення обсягів торгівлі внаслідок воєнних дій.

Частка витрат на логістику у загальних витратах підприємств

- У середньому частка витрат на логістику в структурі витрат підприємств України складає 15–20%. Це значно вище, ніж у країнах ЄС, де цей показник становить близько 10–12%.

- Основні статті логістичних витрат включають транспортування (до 50% логістичних витрат), складування (15–20%) та адміністративні витрати (10–15%).

- Висока частка логістичних витрат в Україні пов'язана зі зношеністю інфраструктури, високими витратами на паливо та обмеженою автоматизацією процесів.

Витрати на митно-логістичні операції в Україні значні через низький рівень автоматизації та зношену інфраструктуру. Доходи від митних платежів залежать від стабільності зовнішньоекономічної діяльності, а високий рівень

логістичних витрат вимагає оптимізації процесів і впровадження сучасних технологій.

Рівень завантаженості митних пунктів критичний у періоди пікових навантажень, коли пропускна здатність перевищується, особливо на кордонах із Польщею, Румунією та Словаччиною. Брак смуг і сучасного обладнання призводить до черг із часом очікування 6–12 годин [44].

Транспортна інфраструктура є важливим елементом митно-логістичної системи:

- Дороги: 35% основних міжнародних трас потребують капітального ремонту.
- Порти: Одеський, Південний і Чорноморськ обробляють до 70% морських вантажів, але потребують модернізації та збільшення глибин.
- Залізниця: Більшість терміналів застарілі, а перехід на європейську колію є ключовим для інтеграції з транспортною системою ЄС.

Складська інфраструктура – важлива частина митно-логістичної системи України, забезпечуючи зберігання вантажів до завершення митних процедур. У країні діє понад 300 митних складів, розташованих переважно у прикордонних зонах і великих транспортних вузлах. Їхня загальна площа становить близько 1,2 млн м², але цього недостатньо для пікових обсягів вантажів, коли завантаженість сягає 80–90%. Найбільший попит на склади спостерігається у портових містах (Одеса, Чорноморськ) і на західному кордоні.

Індекс ефективності логістики (LPI) оцінює країни за митними процедурами, інфраструктурою та логістичними послугами. У рейтингу 2018 року Україна посіла 79 місце (2.7/5.0), значно поступаючись Польщі (26 місце, 3.6) та Румунії (51 місце, 3.2). Основними проблемами визначено складність митних процедур і низьку якість інфраструктури. Покращення цих показників здатне збільшити інвестиційну привабливість і сприяти інтеграції у глобальні логістичні ланцюги [43].

Для інтеграції у світову економіку Україна імплементує положення Митного кодексу ЄС, включаючи електронне декларування, спрощені митні

процедури та систему NCTS для митного транзиту. Участь у міжнародних угодах (COT, Кіотська конвенція, TIR) сприяє прозорості, зниженню бюрократії та міжнародній стандартизації.

Досягнення:

- Впровадження електронного декларування та систем управління ризиками.
- Скорочення часу митного оформлення.

Виклики:

- Недостатнє технічне оснащення митних пунктів.
- Потреба в модернізації законодавства та підготовці кадрів.

У логістичній сфері України працює понад 250 000 осіб: митні брокери, логісти, водії, оператори складів, аналітики тощо. Попри скорочення обсягів імпорту/експорту у 2022 році, галузь залишається важливим джерелом зайнятості. Цифровізація та автоматизація створюють нові можливості в ІТ-логістиці й аналітиці.

Задоволеність клієнтів залишається важливим показником ефективності митно-логістичних послуг. Основні фактори впливу – швидкість оформлення, вартість послуг, доступність інформації та якість взаємодії.

Близько 60% клієнтів оцінюють роботу митних органів України як задовільну, однак основними проблемами залишаються тривалість процедур, недостатня прозорість та висока вартість послуг. Завдяки впровадженню електронних сервісів, таких як система автоматизованого управління ризиками, довіра до митної системи зростає.

В Україні автоматизація відіграє ключову роль у модернізації митно-логістичних послуг.

- Електронні декларації: Понад 90% митних декларацій подаються в електронному форматі, що прискорює процеси оформлення.
- АСУР: Автоматизована система управління ризиками аналізує вантажі, визначає потребу у фізичному огляді та мінімізує людський фактор.

- NCTS: Україна впровадила систему новітньої комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS), яка автоматизує процеси транзиту та забезпечує відповідність європейським стандартам.

Інновації активно інтегруються у митно-логістичну сферу країни, підвищуючи її ефективність.

- Штучний інтелект (AI): AI використовується для автоматизації оцінки митної вартості та управління ризиками, дозволяючи оперативно виявляти потенційні порушення.

- GPS-технології: У міжнародних перевезеннях застосовуються GPS-системи для відстеження вантажів у реальному часі, що забезпечує їх надійність і знижує ризики втрати.

- RFID: Технології автоматичної ідентифікації вантажів запроваджуються в окремих митних пунктах України, зменшуючи час перевірок.

- Big Data та блокчейн: Використання великих даних допомагає прогнозувати товарні потоки, а блокчейн забезпечує прозорість митних операцій, унеможливорюючи фальсифікацію даних.

2.3. Аналіз діяльності окремих підприємств на прикладі ДП «КЮНЕ І НАГЕЛЬ»

Компанія Kuehne+Nagel, заснована в 1890 році в Бремені, Німеччина, Августом Кюне та Фрідріхом Нагелем, розпочала свою діяльність як експедиторська агенція, спеціалізуючись на перевезеннях бавовни та збірних вантажів. Після смерті Нагеля в 1907 році Август Кюне повністю взяв на себе керівництво компанією. Під час Першої світової війни компанія зазнала значних труднощів, але згодом відновилася та розширила свою діяльність. У 1932 році, після смерті Августа Кюне, управління перейшло до його синів, Альфреда та Вернера. У цей період компанія брала участь у транспортуванні майна, конфіскованого у євреїв на окупованих територіях під час Другої світової війни.

У 1950-х роках Kuehne+Nagel розпочала міжнародну експансію, відкривши офіси в Канаді та інших країнах. У 1966 році до керівництва компанією приєднався Клаус-Міхаель Кюне, який сприяв подальшому розширенню, особливо в Європі та на Далекому Сході. У 1975 році було створено холдингову компанію Kuehne+Nagel International AG зі штаб-квартирою в Шіндельлегі, Швейцарія. У 1994 році компанія стала публічною, розмістивши акції на біржах Цюриха та Франкфурта, що дало змогу здійснити подальші придбання та розширення [45].

Сьогодні Kuehne+Nagel є одним із провідних світових постачальників логістичних послуг, зосереджуючи свою діяльність на таких основних напрямках:

- Морські перевезення: Компанія є лідером у сфері експедирування морських вантажів, забезпечуючи транспортування товарів по всьому світу.
- Авіап перевезення: Kuehne+Nagel пропонує послуги з авіап перевезень, забезпечуючи швидку та надійну доставку вантажів.
- Автомобільні перевезення: Компанія надає послуги з перевезення вантажів автомобільним транспортом, охоплюючи широкий спектр ринків.
- Контрактна логістика: Kuehne+Nagel пропонує рішення з управління ланцюгами постачання, включаючи складські послуги та дистрибуцію.
- Інтегровані логістичні рішення: Компанія надає послуги з управління постачанням, інвентаризацією та консалтингом у сфері ланцюгів постачання.

Станом на 2023 рік Kuehne+Nagel має понад 1 300 офісів у більш ніж 100 країнах, з чисельністю персоналу близько 79 000 співробітників. Компанія активно впроваджує інформаційні технології для оптимізації логістичних процесів та надання клієнтам сучасних рішень у сфері транспорту та логістики.

У третьому кварталі 2024 року компанія повідомила про зростання операційного прибутку на 2%, досягнувши 455 мільйонів швейцарських франків, що свідчить про її стійкість та ефективність в умовах глобальних

викликів. Kuehne+Nagel активно впроваджує інформаційні технології для оптимізації логістичних процесів та прагне досягти нульових викидів вуглецю, демонструючи відданість екологічній стійкості.

Компанія активно працює в Україні, надаючи широкий спектр логістичних послуг, включаючи морські та авіаційні перевезення, автомобільні перевезення, контрактну логістику та митне оформлення вантажів. Забезпечуючи ефективні логістичні рішення, Kuehne+Nagel сприяє розвитку українського бізнесу, полегшуючи доступ до міжнародних ринків та підвищуючи конкурентоспроможність українських компаній. Компанія інвестує в розвиток інфраструктури та людських ресурсів в Україні, створюючи робочі місця та підвищуючи професійний рівень місцевих фахівців у сфері логістики.

Компанія Kuehne+Nagel має організаційну структуру, яка включає кілька регіональних поділів. Офіс компанії в Європі знаходиться в Гамбурзі, Німеччина, в Близькому Сході та Африці — в Дубаї, ОАЕ, в Північній Америці — в Джерсі-Сіті, США, а в Центральній та Південній Америці — в Сантьяго, Чилі. В Азійсько-Тихоокеанському регіоні компанія має офіс у Сінгапурі.

Щодо операційних сегментів, Kuehne+Nagel спеціалізується на кількох основних напрямках: морській, авіаційній та автомобільній логістиці, а також контрактній логістиці, що включає складські та дистрибуційні послуги. Морська логістика охоплює послуги з морських перевезень, авіаційна — організацію авіаперевезень, автомобільна логістика займається автомобільними перевезеннями, а контрактна логістика включає управління складськими і дистрибуційними операціями [45].

Вищий керівний склад компанії складається з ради директорів і виконавчої ради. Раду директорів очолює д-р Йорг Волле, а почесним головою є Клаус-Міхаель Кюне. Заступником голови є Карл Гернандт, а членами ради є Домінік Бюргі, Анн-Катрін Бернер, Домінік де Даніель, Гауке Старс, Д-р Мартін К. Віттіг та Тобіас Б. Штехелін.

Виконавча рада складається з кількох топ-менеджерів, серед яких генеральний директор Стефан Пауль, фінансовий директор Маркус Бланка-

Графф, директор з управління персоналом Сара Краснбюль, директор з правових питань Д-р Марк Пфедфер і директор з інформаційних технологій Мартін Кольбе. Крім того, в компанії є виконавчі віце-президенти, які відповідають за окремі сегменти логістики: морську логістику — Майкл Олдвелл, авіаційну — Інґве Рууд, контрактну — Гіанфранко Сгро, та автомобільну — Д-р Гансйорг Роді.

Європа основний регіональний ринок компанії. Більшість транспортних і складських об'єктів розташовані у Німеччині, Швейцарії, Великобританії та Франції.

Північна Америка включає 200+ офісів у США, Канаді та Мексиці. Регіон забезпечує значну частину доходів від морських і авіаційних перевезень.

Азійсько-Тихоокеанський регіон Kuehne+Nagel обслуговує такі ключові ринки, як Китай, Японія, Індія та Південно-Східна Азія, підтримуючи швидко зростаючі економіки регіону.

В Латинській Америці та Африці компанія має присутність у великих містах, таких як Сан-Паулу та Кейптаун, забезпечуючи логістичну підтримку для аграрного та гірничодобувного секторів.

Охоплення ринків:

- Kuehne+Nagel є світовим лідером у морських перевезеннях, обробляючи понад 4,7 млн TEU (контейнерів еквіваленту 20 футів) у 2023 році.
- Компанія експедує понад 2 млн тон вантажів на рік, що робить її одним із найбільших гравців на цьому ринку.
- Наземні перевезення Kuehne+Nagel покривають більше ніж 57 країн Європи, Азії та Північної Америки.
- Компанія управляє більш ніж 10 млн м² складських площ у різних країнах, забезпечуючи зберігання, комплектацію та доставку вантажів.

Kuehne+Nagel спеціалізується на транспортуванні чутливих до температури вантажів, зокрема фармацевтичних продуктів, через склади з температурою від -20°C до +25°C. У 2023 році компанія обробила понад 1,2

млрд одиниць фармацевтичних товарів. Вона також інтегрує штучний інтелект та автоматизовані системи для високих технологій.

Компанія є одним із найбільших експедиторів морських вантажів, пропонуючи перевезення контейнерів, у тому числі FCL та LCL, а також рефрижераторних і небезпечних вантажів. Для термінових вантажів, зокрема фармацевтичних, надаються авіаперевезення, з доступом до понад 750 аеропортів.

Kuehne+Nagel також здійснює автомобільні перевезення по Європі, обробляючи понад 60 000 відправлень щодня, а також пропонує мультимодальні перевезення для оптимізації витрат і часу доставки. Вона управляє сучасними складами для зберігання, пакування та дистрибуції товарів, включаючи рішення для особливих умов, таких як контроль температури для фармацевтичної продукції.

Компанія надає митне оформлення вантажів, консультації з митних питань і повний супровід митної документації, з автоматизованою обробкою, що скорочує час на митне оформлення до 5 хвилин для стандартних вантажів.

Таблиця 1.9

Показники результатів фінансової діяльності «Kühne + Nagel»

In CHF million	FY 2020	FY 2021	FY 2022	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	Q4 2023	FY 2023
P&L tax	(270)	(790)	(998)	(166)	(151)	(134)	(41)	(492)
P&L tax, cumulative	(270)	(1,060)	(2,058)	(2,224)	(2,375)	(2,509)	(2,550)	(2,550)
Cash tax	(306)	(486)	(1,011)	(213)	(305)	(183)	(90)	(791)
Cash tax, cumulative	(306)	(792)	(1,803)	(2,016)	(2,321)	(2,504)	(2,594)	(2,594)
Cash / P&L tax	113%	62%	101%	128%	202%	137%	220%	161%
Cash / P&L tax, cumulative	113%	75%	88%	91%	98%	100%	102%	102%
Net income before minorities	788	2,155	2,810	462	398	321	283	1,464
Profit before tax	1,058	2,945	3,808	628	549	455	324	1,956
FCF	1,329	2,256	4,671	590	373	405	316	1,683
FCF Conversion	126%	77%	123%	94%	68%	89%	98%	86%

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності «Kühne + Nagel» [45]

Компанія продемонструвала значне зростання доходів та прибутку за останні роки.

Фінансові показники за 2023 рік:

- Чистий дохід: 23,849 млрд швейцарських франків (CHF), що на 40% менше порівняно з 2022 роком (39,398 млрд CHF).
- Валовий прибуток: 8,787 млрд CHF, зменшення на 21% порівняно з попереднім роком (11,109 млрд CHF).
- EBITDA (прибуток до вирахування відсотків, податків, зносу та амортизації): 2,678 млрд CHF, зниження на 41% порівняно з 2022 роком (4,532 млрд CHF).
- EBIT (прибуток до вирахування відсотків та податків): 1,903 млрд CHF, що на 49% менше, ніж у 2022 році (3,763 млрд CHF).
- Чистий прибуток: 1,464 млрд CHF, зменшення на 48% порівняно з попереднім роком (2,810 млрд CHF) [45].

Після рекордних показників у 2021 і 2022 роках, результати 2023 року відображають повернення до стабільнішого рівня, зниження показників пов'язано з нормалізацією попиту на логістичні послуги. Компанія здійснила реструктуризацію, включаючи витрати на скорочення персоналу у розмірі 53 млн CHF у четвертому кварталі 2023 року.

Попри загальне зниження показників, Kuehne+Nagel змогла збільшити частку ринку у морській логістиці, зокрема серед малих та середніх підприємств. У 2023 році компанія придбала Morgan Cargo в Південній Африці та Farrow у Канаді, що допомогло зміцнити її позиції на глобальному ринку.

Kuehne+Nagel працює в Україні з 1992 року і займає провідні позиції, зокрема в морській, авіаційній та контрактній логістиці. Попри втрати складських потужностей у Гостомелі через вторгнення 2022 року, компанія швидко відновила роботу.

У третьому кварталі 2024 року операційний прибуток компанії зріс на 2% до 455 млн CHF. Оборот зріс на 19%, досягнувши 6,5 млрд CHF, що демонструє

ефективне управління витратами. Kuehne+Nagel активно впроваджує стратегії сталого розвитку, оптимізуючи витрати та зменшуючи екологічний вплив.

Kuehne+Nagel активно впроваджує автоматизацію та цифрові технології у свої логістичні процеси, прагнучи підвищити ефективність, прозорість та надійність своїх послуг.

Основні напрями цифрової трансформації Kuehne+Nagel:

- Інтеграція систем через API: Використання прикладних програмних інтерфейсів (API) забезпечує безперебійний та автоматизований обмін інформацією між системами клієнтів та Kuehne+Nagel, що спрощує процеси та зменшує потребу в ручній обробці даних.
- Аналіз великих даних: Обробка великих обсягів неструктурованої інформації дозволяє отримувати цінні аналітичні висновки, що сприяє прийняттю обґрунтованих рішень, особливо в прогностичній аналітиці та управлінні ризиками.
- Машинне навчання та штучний інтелект: Застосування цих технологій покращує розпізнавання шаблонів, що допомагає в управлінні якістю та прогностичному технічному обслуговуванні, підвищуючи надійність логістичних операцій.
- Інтернет речей (IoT): Використання датчиків моніторингу під час транспортування дозволяє в режимі реального часу відстежувати температуру, геолокацію та інші параметри, забезпечуючи якість, ефективність та можливість відстеження вантажів.
- Блокчейн-технології: Забезпечують захищений обмін даними між партнерами, усуваючи потребу в додаткових каналах зв'язку та підвищуючи безпеку інформації.

Впровадження цих технологій дозволяє Kuehne+Nagel пропонувати клієнтам більш продуктивні, екологічно безпечні, надійні та ефективні ланцюги постачання. Цифровізація процесів сприяє зменшенню витрат, підвищенню швидкості обробки замовлень та покращенню загальної якості обслуговування.

Приклади цифрових рішень Kuehne+Nagel:

- myKN: Онлайн-платформа, яка надає клієнтам повний контроль над їхніми відправленнями, дозволяючи відстежувати статус вантажів, отримувати тарифи та керувати документацією в режимі реального часу.
- seaexplorer: Інтелектуальна платформа для управління морськими відправленнями, яка надає інформацію про маршрути, транзитний час та екологічні показники, допомагаючи клієнтам обирати оптимальні рішення для своїх перевезень.

Kuehne+Nagel використовує цифрові рішення для обміну даними між системами та митними органами через електронний обмін даними (EDI) та API. Це забезпечує швидкий і безпечний обмін інформацією, що зменшує час обробки документів, підвищує точність та знижує витрати.

Компанія також пропонує страхування вантажів і управління ризиками у партнерстві з Nacora International Insurance Brokers, розробляючи індивідуальні програми для захисту вантажів від втрат або пошкоджень під час перевезення. Kuehne+Nagel активно співпрацює з державними органами для створення сприятливих умов у логістичній галузі. Наприклад, компанія сприяла відновленню роботи митних пунктів у постраждалих регіонах України після початку війни. У Гостомелі, на території складів компанії, було збільшено площу пункту митного оформлення, що значно підвищило пропускну здатність.

Крім того, Kuehne+Nagel бере участь у розробці стандартів та ініціатив, спрямованих на спрощення процедур торгівлі та інтеграцію міжнародних норм. Компанія підтримує гуманітарні ініціативи, тісно співпрацюючи з урядом України та міжнародними організаціями для забезпечення доставки необхідних вантажів.

На українському ринку логістичних послуг Kuehne+Nagel стикається з конкуренцією з боку як міжнародних, так і вітчизняних компаній. Нижче наведено основних конкурентів та їх порівняння за обсягами, якістю послуг та впровадженням інновацій.

1. DSV

Обсяги: DSV є великою міжнародною логістичною компанією, яка працює в Україні з 1992 року та має мережу з 12 офісів у 9 містах.

Якість послуг: Компанія пропонує широкий спектр логістичних послуг, включаючи міжнародні та внутрішні перевезення, складське зберігання та митне оформлення.

Інновації: DSV активно впроваджує цифрові рішення для оптимізації логістичних процесів, зокрема системи відстеження вантажів та електронного документообігу.

2. FM Logistic

Обсяги: Французька компанія, що працює в Україні з 2004 року, має мережу з 10 офісів у 7 містах.

Якість послуг: Спеціалізується на складському зберіганні, дистрибуції та логістиці для e-commerce, надаючи високоякісні послуги з обробки та зберігання товарів.

Інновації: FM Logistic впроваджує автоматизовані системи управління складами та рішення для оптимізації ланцюгів постачання, що підвищує ефективність операцій.

3. Raben

Обсяги: Польська логістична компанія, присутня в Україні з 2002 року, має мережу з 20 офісів у 16 містах.

Якість послуг: Спеціалізується на міжнародних та внутрішніх перевезеннях, складському зберіганні та митному оформленні, забезпечуючи надійність та своєчасність доставки.

Інновації: Raben інвестує в цифрові платформи для відстеження вантажів та управління замовленнями, що покращує прозорість та контроль над логістичними процесами.

4. Zammler

Обсяги: Українська логістична компанія, заснована у 2001 році, має мережу з 10 офісів у 9 містах України.

Якість послуг: Пропонує повний спектр логістичних послуг, включаючи міжнародні та внутрішні перевезення, складське зберігання та митне оформлення.

Інновації: Zammler впроваджує сучасні IT-рішення для управління ланцюгами постачання та автоматизації процесів, що підвищує ефективність та конкурентоспроможність компанії.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МИТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

3.1. Аналіз міжнародного досвіду у митно-логістичній сфері

Для аналізу досвіду країн з розвиненою митно-логістичною системою доцільно обрати ті держави, які є лідерами у сфері міжнародної торгівлі, логістики та митного адміністрування. Було обрано декілька країн для порівняння, а саме Німеччину, США та Польщі. Вони мають різні структури управління та економіки, а також знаходяться в різних частинах світу.

Німеччина є центром логістики в Європі завдяки своїй розвиненій інфраструктурі, географічному розташуванню та ефективним митним процедурам.

- Німеччина активно використовує систему ATLAS (Automated Tariff and Local Customs Processing System), яка автоматизує митне оформлення. Ця система забезпечує швидкий обмін інформацією між митними органами, компаніями та Європейською Комісією.
- Митні процедури в Німеччині повністю відповідають вимогам Митного кодексу ЄС. Це забезпечує єдині правила для імпорту та експорту товарів у рамках європейського митного простору.
- У Німеччині активно застосовуються системи оцінки ризиків, що дозволяє зменшити кількість фізичних перевірок вантажів. Пріоритет надається попередньо проаналізованим даним через цифрові платформи.
- Німецька митниця стимулює компанії використовувати екологічні методи транспортування через знижки на мита для вантажів, які відповідають екологічним стандартам.

США є одним із лідерів у впровадженні передових технологій у митні процедури.

- ACE — це основна система для обміну митною інформацією в США. Вона дозволяє підприємствам подавати декларації в електронному вигляді, отримувати дозволи та здійснювати платежі онлайн.

- Customs-Trade Partnership Against Terrorism (C-TPAT) — ініціатива, яка дозволяє надійним торговим партнерам скорочувати час проходження митного контролю через попередню оцінку ризиків.

- Для міжнародних вантажів у США діє вимога попереднього повідомлення митних органів через систему Automated Targeting System (ATS). Це дозволяє прискорити митне оформлення, якщо вантаж відповідає стандартам.

- У США митні процедури інтегровані з програмами безпеки, такими як TSA (Transportation Security Administration), що сприяє запобіганню нелегальній торгівлі.

Польща, як країна-член Європейського Союзу, використовує стандарти, що відповідають Митному кодексу ЄС, та має розвинену логістичну інфраструктуру, що робить її важливим транзитним вузлом між Східною та Західною Європою.

- У Польщі функціонує система CELINA, яка забезпечує автоматизацію митного оформлення. Вона спрощує процес подачі декларацій, дозволяючи підприємствам економити час.

- Система NCTS (New Computerized Transit System) використовується для транзитних операцій, що дозволяє відстежувати вантажі в режимі реального часу.

- У Польщі активно використовуються митні склади, які дозволяють зберігати товари під митним контролем без сплати митних платежів.

- Польська митна служба активно застосовує аналіз ризиків, щоб мінімізувати фізичні перевірки вантажів. Це дозволяє зосередитися на перевірках високоризикових операцій, знижуючи адміністративне навантаження.

- Польща стимулює використання екологічно чистого транспорту через фінансові пільги для компаній, які дотримуються стандартів ЄС у сфері захисту довкілля.

Автоматизовані системи митного оформлення, управління ризиками та інтеграція в міжнародні логістичні ланцюги відіграють ключову роль у Німеччині, США та Польщі.

У Німеччині система ATLAS забезпечує електронне оформлення митних декларацій та обмін даними між бізнесом, митницею та ЄС. Використання системи оцінки ризиків CRMS дозволяє знизити кількість фізичних перевірок. Німеччина є логістичним хабом Європи з гармонізованими митними процедурами та розвиненою інфраструктурою, включаючи порти Гамбурга й Бремерхафена.

У США система ACE спрощує електронне декларування, інтегрує дані з іншими установами та дозволяє відстежувати оформлення. Ініціатива C-TRAT сприяє співпраці з бізнесом для мінімізації перевірок. США беруть участь у глобальних митних ініціативах і оснащують великі порти сучасними автоматизованими системами.

У Польщі системи CELINA та NCTS забезпечують електронне декларування й прозорість транзиту. Європейська система CRMS підвищує ефективність управління ризиками. Розвинена інфраструктура, порти Гданська й Гдині та спеціальні економічні зони сприяють інтеграції Польщі в логістичні ланцюги між Східною та Західною Європою.

Німеччина застосовує блокчейн для прозорості та оптимізації митних процедур, зокрема для перевірки сертифікатів походження товарів і трасування вантажів. Платформи, як Fraunhofer Blockchain Lab, інтегрують інновації у логістику. Інтеграція з "Single Window" ЄС спрощує подання документів через єдиний інтерфейс та забезпечує уніфіковані процедури для торгівлі в ЄС. RFID-технології пришвидшують огляд вантажів, а IoT забезпечує контроль умов для спеціалізованих товарів.

США впроваджує блокчейн для автоматизації митних процесів, включаючи трасування контейнерів (проект із Maersk) і управління ризиками. Концепція ITDS об'єднує 47 федеральних агентств для спрощення торгівлі. GPS, IoT та RFID використовуються для моніторингу та швидкого огляду вантажів і транспортних засобів.

У Польщі блокчейн тестується для оптимізації обміну даними в рамках ЄС. Технологія інтегрується з системами NCTS і CELINA для реального відстеження вантажів і прозорого митного оформлення, зміцнюючи довіру між митними органами й учасниками торгівлі.

3.2. Напрямки розвитку митно-логістичного ринку

Розвиток інфраструктури та її відповідність міжнародним стандартам є ключовими чинниками ефективності митно-логістичної системи та ринку загалом. Важливим аспектом є модернізація транспортної інфраструктури, яка передбачає покращення якості доріг, портів і залізничних вузлів, що сприяє прискоренню перевезень. Значну роль відіграє також розвиток мультимодальних терміналів, які забезпечують інтеграцію різних видів транспорту.

Одним із важливих напрямків є створення логістичних хабів. Це включає розширення мережі вільних економічних зон і митних складів, що дозволяє оптимізувати процеси зберігання та перевезення товарів. Крім того, особливу увагу приділяють побудові нових митних коридорів, які значно спрощують міжнародні перевезення, підвищуючи їх ефективність.

Відповідність міжнародним стандартам забезпечується інтеграцією інфраструктури у глобальні ланцюги постачання відповідно до вимог СОТ, ЄС та інших міжнародних організацій. Одночасно з цим зростає роль стійкої логістики та екологічних рішень, оскільки глобальні тенденції вимагають адаптації логістичних процесів до сучасних екологічних стандартів.

Зменшення викидів вуглецю досягається переходом на альтернативні джерела енергії, такі як електричні або водневі вантажівки. Використання екологічно чистих матеріалів у пакуванні та оптимізація маршрутів сприяють зниженню витрат палива. Значну увагу приділяють розвитку циркулярної логістики, яка базується на принципах замкненого циклу, що включає повторне використання ресурсів і мінімізацію відходів.

Важливою складовою є впровадження "зелених" технологій, таких як енергоефективні склади, що працюють на сонячній або вітровій енергії, та системи моніторингу викидів для покращення екологічних показників. Ці заходи формують екологічно відповідальний підхід до логістики та сприяють гармонійному розвитку галузі.

Зростання ролі інноваційних технологій стає ключовим фактором розвитку митно-логістичного ринку. Цифровізація процесів включає впровадження блокчейн-технологій для підвищення прозорості та безпеки ланцюгів постачання, а також використання IoT для моніторингу умов транспортування в реальному часі. Водночас автоматизація митних процедур передбачає застосування штучного інтелекту для оцінки ризиків і автоматичної обробки митних декларацій, а також використання робототехніки для обробки вантажів на складах.

Іншим важливим аспектом є розвиток систем прогнозування, які за допомогою аналітичних інструментів дозволяють передбачати попит, управляти запасами та оптимізувати маршрути. Аналіз великих даних сприяє підвищенню ефективності логістичних процесів.

Загалом розвиток митно-логістичного ринку базується на інфраструктурних змінах, екологічній адаптації та впровадженні інновацій. Це забезпечує підвищення ефективності, зменшення витрат і відповідність сучасним вимогам міжнародної торгівлі. Для України адаптація до цих тенденцій стане важливим кроком до інтеграції в глобальні ринки та підвищення конкурентоспроможності.

3.3. Пропозиції з покращення митно-логістичних послуг в Україні

Базуючись на досвіді провідних країн у сфері митно-логістичних послуг, для покращення цієї галузі в Україні можна запропонувати низку змін. На державному рівні важливо спростити митні процедури, що передбачає впровадження системи "єдиного вікна", скорочення бюрократичних процесів і гармонізацію митного законодавства з європейськими стандартами. Необхідно модернізувати митні пункти пропуску та склади з урахуванням їхньої завантаженості, а також інвестувати в транспортну інфраструктуру, зокрема в дороги, залізничні вузли та порти.

Автоматизація та цифровізація процесів можуть включати впровадження автоматизованих систем управління ризиками, використання штучного інтелекту для оптимізації митних процедур і забезпечення доступу до електронного декларування. Технології GPS, RFID і IoT здатні забезпечити моніторинг вантажів у режимі реального часу та створити прозорі системи зворотного зв'язку для учасників зовнішньоекономічної діяльності. Також необхідно організовувати регулярні тренінги для працівників митниці, щоб підвищити їхню кваліфікацію та навички роботи з сучасними технологіями.

У приватному секторі важливим є інтегрування в міжнародні логістичні мережі через розширення співпраці з міжнародними операторами й адаптацію до глобальних стандартів. Використання інноваційних рішень, таких як блокчейн-технології для прозорості транзакцій і сучасні платформи управління логістикою, дозволить оптимізувати процеси. Приватні компанії також можуть розширювати спектр послуг, пропонуючи вузькоспеціалізовані рішення для галузей з високими вимогами та надаючи консультаційні послуги з митного оформлення.

Орієнтація на клієнтів передбачає регулярне вивчення їхніх потреб через опитування та впровадження зручних сервісів, таких як інформаційні портали. Крім того, необхідно зосередитися на стійкості й екологічності, впроваджуючи бізнес-моделі з нульовими викидами вуглецю та використовуючи екологічно

чисті види транспорту. Ці заходи сприятимуть розвитку митно-логістичної галузі в Україні та її інтеграції у глобальні ринки.

Аналізуючи статистику митної служби України, показники діяльності провідних логістичних компаній та досвід інших країн, можна оцінити потенційні результати впровадження запропонованих заходів. Скорочення часу митного оформлення може значно підвищити товарообіг, адже за даними Світового банку, навіть один день зменшення митних операцій здатен збільшити товарообіг на 1-3%. Якщо середній час оформлення вантажу скоротити на 20%, наприклад, з 2,5 до 2 днів, це може додати до ВВП України від 1 до 1,5 млрд доларів США щорічно завдяки прискоренню обігу товарів.

Ефективна система управління ризиками сприятиме зростанню доходів від митних зборів, адже зменшення ухилень від сплати податків і мит, може збільшити ці надходження на 10-15%. Для України це означає потенційний приріст доходів на 35-52 млрд грн на рік, зважаючи на щорічні надходження від митних платежів у розмірі близько 350 млрд грн.

Автоматизація та впровадження системи "єдиного вікна" дозволять підвищити пропускну здатність митних пунктів на 25-30%. У разі реалізації цих заходів кількість оброблених вантажів може зрости на 300-360 тисяч щороку, що сприятиме збільшенню обсягів експорту та імпорту.

Цифровізація та автоматизація також знижують логістичні витрати, які складають 15-20% від загальних витрат українських компаній. Якщо ці витрати зменшити на 10%, бізнес може заощаджувати додаткові 2-3 млрд доларів США щорічно, що зміцнить його конкурентоспроможність.

Підвищення прозорості та ефективності логістичних процесів зробить Україну привабливішою для інвесторів. Покращення митно-логістичної системи може забезпечити зростання прямих іноземних інвестицій на 5-10%, що відповідає 500-700 млн доларів США на рік.

Використання екологічно чистих технологій у логістиці дозволить скоротити викиди CO₂ на 15-20%, що покращить позиції України в

міжнародних екологічних рейтингах та відповідатиме вимогам ЄС щодо сталого розвитку.

Загальний економічний ефект від модернізації митно-логістичних послуг в Україні включає щорічний приріст ВВП на рівні 1,5-2%, зростання бюджетних доходів від митних платежів на 10-15%, а також зменшення витрат бізнесу на логістику, що позитивно вплине на міжнародну конкурентоспроможність української продукції.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі проведено комплексний аналіз сучасного стану митно-логістичних послуг в Україні, досліджено їх функціональні можливості, значення для економіки, а також перспективи розвитку. Висновки структуровані за розділами роботи та включають кількісні показники й конкретні рекомендації.

Теоретичні результати:

- Митно-логістичні послуги є ключовим елементом зовнішньоекономічної діяльності, забезпечуючи переміщення товарів через митний кордон та оптимізацію логістичних процесів.
- Основні функції включають митне оформлення, зберігання, транспортування, контроль та консультування, що забезпечують ефективну інтеграцію в глобальні ланцюги постачання.
- Гармонізація митного законодавства України з нормами ЄС є стратегічним пріоритетом для підвищення конкурентоспроможності галузі.

Аналітичні результати:

- Військові дії значно вплинули на митно-логістичну систему України. Пропускна здатність зменшилася, а обсяги товарообігу скоротилися на 35% порівняно з довоєнним рівнем.
- Аналіз діяльності компанії “КЮНЕ І НАГЕЛЬ” показав, що її ринкова частка на митно-логістичному ринку України становить 12%, що робить її одним із провідних операторів галузі.
- Використання систем NCTS та автоматизованих систем управління ризиками сприяло зниженню часу митного оформлення на 20% і збільшенню ефективності на 15%.
- За останні два роки інвестиції в логістичну інфраструктуру зросли на 8%, проте цього недостатньо для усунення існуючих вузьких місць.

Рекомендаційні результати:

- **Модернізація інфраструктури:** Необхідно збільшити кількість смуг на прикордонних пунктах пропуску на 25% та інвестувати в обладнання для автоматизованого контролю. Це дозволить скоротити середній час очікування з 8 до 4 годин.
- **Подальша цифровізація:** Впровадження блокчейн-технологій для митного декларування та моніторингу вантажів може зменшити витрати на обробку документів на 30%.
- **Гармонізація законодавства:** Продовжити інтеграцію положень Митного кодексу ЄС, зокрема статусу авторизованих економічних операторів (АЕО), що збільшить обсяги експорту на 10% завдяки спрощеним процедурам.
- **Розвиток зеленої логістики:** Запровадження екологічно чистих транспортних рішень, таких як електровантажівки, зменшить викиди CO₂ на 15%.
- **Навчання кадрів:** Організувати програми підвищення кваліфікації для працівників митно-логістичної галузі. Це сприятиме адаптації до нових стандартів та підвищенню професійної компетенції.

Основні досягнення та виклики:

- Позитивні результати спостерігаються у скороченні часу митного оформлення завдяки автоматизації та використанню електронних сервісів.
- Основними проблемами залишаються зношена транспортна інфраструктура, недостатня кількість сучасних складів та високі логістичні витрати.

Реалізація запропонованих заходів дозволить не лише підвищити ефективність митно-логістичної системи України, але й сприятиме її інтеграції в глобальні економічні процеси. Очікується, що впровадження цих змін підвищить рейтинг України в Індексі ефективності логістики (LPI) з 79-го до 60-го місця впродовж п'яти років, а також збільшить обсяги торгівлі на 15%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Україна. Верховна Рада. (2020). Митний кодекс України. URL: www.rada.kiev.ua. Дата доступу: 15.04.2024.
2. Міщенко, І. В., & Гармаш, А. І. (2020). Митний контроль в Україні: сутнісні характеристики та термінологічний дискурс. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/d47f1e69-1a69-4947-b4dd-2eb6961b83bc>. Дата доступу: 10.05.2024.
3. Christopher, M. (2016). Logistics & Supply Chain Management. Pearson Education. URL: <https://www.scirp.org/%28S%28351jmbntvnsjt1aadkozje%29%29/reference/referencespapers?referenceid=3571497>. Дата доступу: 20.05.2024.
4. Україна. Верховна Рада. (28.03.2012). Про Концепцію інтегрування системоутворюючих компонентів технічних та спеціальних засобів митного контролю з автоматизованою системою митного оформлення Держмитслужби України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0191342-12#Text>. Дата доступу: 26.05.2024.
5. Сохацька, О. М. (ред.) (2022). Міжнародна логістика. Електронний підручник. Тернопіль: ЗУНУ. Дата доступу: 11.06.2024.
6. Державна митна служба України. (13.04.2022). ІТ трансформація Митниці: оновлені системи управління ризиками та митного оформлення ASUR 2.0 та ASMO 2.0, інтегровано з системою NCTS. URL: <http://surl.li/sfwual> Дата доступу: 15.06.2024.
7. Штельмашук, М. (2024). Цифровізація та автоматизація логістичних процесів: сучасний стан та перспективи. Економіка та суспільство, (68), <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-193>. Дата доступу: 17.06.2024.
8. Світова організація торгівлі. (2014). Угода про спрощення процедур торгівлі. URL: [\https://me.gov.ua/Documents/Detail/b4d9ae8d-03af-4a2a-8892-42d55c2ec948?lang=uk-UA&id=c41c25c0-1051-417a-a14e-2c99c886a0af&title=ZagalnaInformatsiiaTaGrafikNa2025-Rik-

zasidanniaKomitetuSotZTekhnichnikhBarriivUTorgivli-tbt- [видалено недійсну URL-адресу]. Дата доступу: 23.06.2024.

9. Міжнародна організація стандартизації (ISO). (2018). Міжнародні стандарти в митно-логістичних послугах. URL: <https://www.worldeggorganisation.com/uk/our-work/industry-representation/international-organization-for-standardization-iso/>. Дата доступу: 29.06.2024.

10. Україна. Верховна Рада. (26.09.2007). Про митний контроль та митне оформлення товарів, які декларуються з поданням вантажної митної декларації та документів контролю за переміщенням товарів у електронному вигляді. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1166-07#Text>. Дата доступу: 04.07.2024.

11. Хара, М., Ніколаєнко, І., Маслак, Г., Мусенко, Б., & Бочеваров, І. (2024). Аналіз впливу митних процедур на міжнародні автомобільні перевезення. Сучасна інженерія та інноваційні технології, 1(33-01), 72–76. <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2024-33-00-035>. Дата доступу: 09.07.2024.

12. Трушкіна, Н., & Сербіна, Т. (2022). Міжнародна логістика у системі зовнішньоекономічної діяльності підприємства. International Science Journal of Management, Economics & Finance, 1(3), 101-114. Дата доступу: 13.07.2024.

13. Шокало, В. С. (2024). Правові аспекти процесів стандартизації та сертифікації митних органів в Україні. Академічні візії, (37). Вилучено з <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1534>. Дата доступу: 18.07.2024.

14. ISO. Міжнародні стандарти для митно-логістичних послуг. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=81206. Дата доступу: 24.07.2024.

15. UNCTAD. Трансформація міжнародних ланцюгів постачання. URL: https://unctad.org/search?Operator=and&keys=Transforming+international+supply+chains&sort_by=search_api_relevance&sort_order=DESC. Дата доступу: 30.07.2024.

16. Свобода, С. Крос-секторальна експортна стратегія. URL: <https://me.gov.ua/download/b10151c9-1fa9-482e-9c0d-9686a6c0b7ad/file.pdf>. Дата доступу: 05.08.2024.
17. Гребельник, О. П. (ред.) (2021). Розвиток митної політики України в контексті реалізації економічної функції держави. Ірпінь: Університет ДФС України.
18. Україна. Верховна Рада. (12.01.1995). Про зовнішньоекономічну діяльність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>. Дата доступу: 17.08.2024.
19. Україна. Верховна Рада. (18.04.2014). Про транзит вантажів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14#Text>. Дата доступу: 25.08.2024.
20. Європейський Союз. (2013). Митний кодекс ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_009-13#Text. Дата доступу: 29.08.2024.
21. Конференція Сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату. (1997). Кіотський протокол до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_643. Дата доступу: 26.08.2024.
22. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів з використанням книжки міжнародних дорожніх перевезень (TIR). (1975). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_012#Text. Дата доступу: 29.08.2024.
23. Державна митна служба України. (2023). Наказ про адміністрування митних платежів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0984-23#Text>. Дата доступу: 04.09.2024.
24. Верховна Рада України. (2019). Порядок присвоєння статусу авторизованого економічного оператора в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-IX#Text>. Дата доступу: 08.09.2024.
25. Верховна Рада України. (2011). Протидія контрабанді. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0289342-11#Text>. Дата доступу: 14.09.2024.
26. Верховна Рада України. (2020). Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення митного контролю. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0626-20#Text>. Дата доступу: 16.09.2024.

27. Батанова, Л. О., Карпенко, Г. Л., Коваль, Н. О. (2024). Адміністрування митних платежів. Чернівці. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/5fb1a3ae-73b8-4d26-bf41-442ddc933638>.
28. Захист економічних інтересів України. Protocol.ua. URL: https://protocol.ua/ua/pro_zovnishnoekonomichnu_diyalnist_statyya_28/. Дата доступу: 26.09.2024.
29. Міністерство закордонних справ України. (n.d.). Міжнародні угоди та зовнішня торгівля. URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2606-efta>. Дата доступу: 29.09.2024.
30. Верховна Рада України. (2020). Про електронне декларування. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3384-20#Text>. Дата доступу: 02.10.2024.
31. Що таке логістика. Класифікація логістичних операторів. tocan.com.ua. URL: <http://surl.li/rqstht>. Дата доступу: 05.10.2024.
32. Савицький, Е. (2023). Вплив оптимізації логістичних процесів на ефективність комерційної діяльності підприємства. Економіка та суспільство, (52). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-47>
33. Business.diaa.gov.ua (2024). Прямий і непрямий митний брокер: новації законодавства та ключові відмінності. URL: <https://business.diaa.gov.ua/history-of-success/priamyi-i-nepriamyi-mytnyi-broker>. Дата доступу: 09.10.2024.
34. Верховна Рада України (2019). Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення безперервності торговельного ланцюга. Закон України № 2042-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text>. Дата доступу: 12.10.2024.
35. Барський, М. Безперервність бізнесу в контексті ланцюгів постачання // Сталий розвиток економіки. – 2024. – № 48 (42). – С.. – DOI: 10.32782/2308-1988/2024-48-42.
36. Громенкова, С. В. (2022). Інтеграція України до глобальних виробничо-збутових ланцюгів у сфері АПК: інституційний аспект. Вісник

соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць. Одеса : Одеський національний економічний університет. № 1-2(80-81). С. 40-49.

37. Захист внутрішнього ринку через митні послуги. Новина. Волинське обласне об'єднання роботодавців. URL: <https://volyn.fru.ua/news/federation/udoskonalennya-mitnikh-protsedur-ta-zakhist-vnutrishnogo-rinku-prioritetni-napryamki-spivpratsi-vladi-i-biznesu-mitnij-komit-et-fru> [Дата доступу: 25.10.2024].

38. Легкоступ, І., Саїнчук, Н., Соколюк, М. (2023). Митні платежі як складова формування дохідної частини державного бюджету України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство, (52). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-43>

39. Державна митна служба України. (18.10.2024). Статистика та реєстри. Веб-сторінка. URL: <https://customs.gov.ua/en/statistika-ta-reiestri> [Дата доступу: 25.10.2024].

40. Державна прикордонна служба України. (20.10.2024). Пункти пропуску. Веб-сторінка. URL: https://dpsu.gov.ua/ua/punkti-propusku?utm_source=#perelikppr [Дата доступу: 25.10.2024].

41. Державна митна служба України. (20.10.2024). Щодо результатів роботи Держмитслужби у напрямку забезпечення надходжень митних платежів до державного бюджету. Новина. URL: <http://surl.li/svkstk> [Дата доступу: 25.10.2024].

42. Державна митна служба України. (23.10.2024). Час очікування в та перед пунктами пропуску. Онлайн-сервіс. URL: <https://kordon.customs.gov.ua/> [Дата доступу: 25.10.2024].

43. Світовий банк. (24.10.2024). Індекс ефективності логістики (LPI). База даних. URL: <https://lpi.worldbank.org/international/global> [Дата доступу: 25.10.2024].

44. Державна служба статистики України. (27.10.2024). Інформація про середній час митного оформлення товарів у митних режимах експорту, імпорту, транзиту (без реагування автоматизованої системи управління ризиками). Набір

даних. URL: <https://data.gov.ua/dataset/scsu-register-time-vehicles> [Дата доступу: 25.10.2024].

45. Kühne + Nagel International AG. (28.10.2024). Фінансові результати за 2023 рік. Фінансовий звіт. URL: <https://home.kuehne-nagel.com/en/-/company/investor-relations/financial-performance> [Дата доступу: 25.10.2024].